NAUJIENOS

Library of Congress Gr.
Periodical Division
Washington, D. C. 20540

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

The First and Greatest Lithuanian Daily in America
NAUJIENOS
The Lithuanian Daily News
Published by The Lithuanian News Publishing Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608
HAymarket 1-6100
Over One Million Lithuanian In The United States

VOL. LXI — Price 15c — Chicago, Ill. — Šeštadienis, Lieпos-July 12 d., 1975 m. — Kaina 15c — 161

BREŽNEVUI RŪPI RYTŲ EUROPOS SIENOS

ARGENTINOJE BAIGĖSI STREIKAI, BET PRASIDĖJO ŠAUDYMAI

CORDOBA, Argentina. — Kairiojo sparno teroristai praeitą ketvirtadienį pradėjo Cordobos mieste policijos, stočių, žinių agentūrų ir biznio įmonių atakas šaudomais ginklais ir granatomis. Vakarui atėjus atakos liovėsi ir daugumas partizanų, kaip spėjama, pabėgo.

Policija visą sritį greitu laiku apsupo, tačiau buvo neišaiškintų pasalūnų apšaudoma. Šaudymas, atrodo, prasidėjo kai teroristai, spėjama, kad kairiųjų Peronistų partizanų Montenero organizacijos nariai, pasiskelbę esą "karo stovyje" su prezidentės Izabelės Peronienės vyriausybe, subombardavo konservatyvaus Buenos Aires laikraščio La Prenza skyriaus Kordoboje ir oficialios Telam agentūro įstaigas. Montoneros partizanai jau nuo praeitų metų rugsėjo mėnesio yra paskelbę Peronienės vyriausybei "totalinį karą". Jie giriasi praturtėję, gaudami $60 milijonų išpirkimo už pagrobtus brolius Jorga ir Juan Born.

Cordoba, 450 mylių į šiaurės vakarus nuo Buenos Aires, yra stambus automobilių produkcijos centras ir pagarsėjęs savo stipriu kairiasparnių judėjimu.

Prezidentė Peronienė, kurios valdžia buvo sukrėsta šią savaitę įvykusio viso krašto 36 valandų streiko ir reikalavimo pašalinti eilę ministerių, šį savaitgalį formuoja "naują" kabinetą. Nors jau prieš savaitę jai buvo įteiktas sąrašas pašalintinų 8 ministerių, tačiau visas kabinetas ir Peronienės intymusis "privatus sekretorius" Jose Lopez Rega tebėra savo vietose.

Argentinos kongresmanai, darbo unijų vadai, kariuomenės viršininkai ir kitoki įtakingi argentiniečiai reikalauja pašalinti pirmoje eilėje minėtą Lopez Regą, kurs vaidina prezidentės ministerių pirmininką ir ekonomijos ministerį Celestino Rodrigo.

Somalijoje sovietai tkrai įsteigė bazę

Įvykių komentarai Washingtone nebeabejoja, kad Sovietai turi slaptai įsirengę Somalijos uosto Berbera zonoje grėsmingą savo laivynui bazę, iš kurios siekia kontroliuoti aliejaus transporto vandens kelius Indijos okeane.

Dar labiau antisovietinius arabus neramina faktas, kad Somalijos valdovas prezidentas Siad Barre importavo skaičių sovietų slaptosios policijos (enkavedistų), kad savo pavyzdžiu sukurtų ir Somalijai valstybės saugumo sistemą. Tatai suteikti Sovietams visą valią ir galią visoje Somalijoje.

Sovietų lizdas Somalijoje susideda, be kitko, iš 20 mūrinių trijų aukštų apartmentinių pastatų, kuriuose pastoviai gyvena sovietų karo laivyno karininkai ir kariai bei įvairūs specialistai su šeimomis. Dienos metu iš tolo aiškiai matomos rusų moterys ir vaikai ką nors veikiant ar žaidžiant didžiuliame spygliuotų vielų aptvare, į kurį yra tik vienas įėjimas ir išėjimas.

IŠ VISO PASAULIO

★

LAGOS, Nigerija. — Ginkluoti Nigerijos kareiviai užėmė Jungtinių Valstybių ambasados įstaigas centriniame Lagose ir per keletą valandų niekam neleido nei įeiti, nei išeiti. JAV ambasadai pareiškus protestą Nigerijos valdžiai, kareiviai buvo atšaukti. Nigerijos valdžia pasiaiškino, kad dėl patalpų stokos valdžios įstaigoms, jau 1973 metais buvę nutarta tuos pastatus pasiimti. Nigerijos darbų ministerija pasiaiškino, kad ši trumpa "okupucija" turėjo tikslą priminti amerikiečiams, jog laikas jiems iš tų pastatų išsinešdinti.

SAIGONAS. — Šiaurės Vietnamo premjeras Pham Van Dong parašę grupei Amerikos senatorių, kad Hanojus yra pasiruošęs pradėti diskusijas dėl diplomatinių santykių užmezgimo su Jungtinėmis Valstybėmis. Laiške dvidešimt septyniems JAV-bių senatoriams Dong pareiškė, kad Šiaurinis Vietnamas nori išdiskutuoti su Washingtonu visą eilę dalykų, tokių tarpe Vietname dingusių amerikiečių ir Amerikos prižadėjimo po karo padėti atstatyti Hanojų.

GUMMERSBACH, Vak. Vokietija. — Viena 29 metų amžiaus moteris suimta ir apkaltinta žmogžudyste. Ji peiliu perdūrė savo vyro pilvą, kad jis lovoje gulėdamas suvalgęs žemuogių, o lovos paklodę nusišluostė rankas.

MASKVA. — Sovietų mokslininkai apskaičiavo kiek sveria visos žemės visa augmenija. Sovietų žinių agentūra Tass pranešė iš Leningrade vykstančio tarptautinio botanikų kongreso, kad visa žemės augmenija sveria 141 bilijoną tonų.

TOKIO. — Vienas girtas 74 m. amžiaus japonas prišlitiniavęs prie bičių avilio buvo bičių mirtinai sugeltas. Policijos apskaičiavimu Jinzo Koshizuka buvo sugeltas 2,000 kartų ir nugabentas į ligoninę po penkių valandų mirė.

BANGKOK, Tailandas. — Vidutinio smarkumo žemės drebėjimas šios savaitės pradžioje sukrėtė Burmos sritį, sugriaudamas daug šventovių.

VOLCANO, Hawaii. — Praėjusį trečiadienį lengvas žemės drebėjimas sujudino Havajų salą Volkano; prisibijoma didžiausiojo pasaulyje Mauna Loa naujo išsiveržimo.

BEIRUTAS, Libanas. — Pagrobtas JAV armijos plk. Morgan parašė Amerikos valdžiai graudingą laišką, prašydamas patenkinti pagrobikų reikalavimus, Spėjama, kad laišką jis rašė savo grobikų diktuojamas.

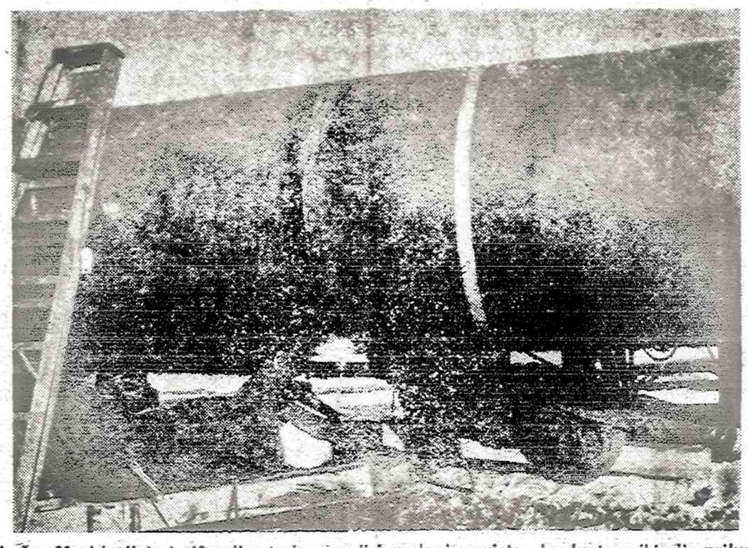

Privežus 80 pėdų ilgio ir 48 colių storio vamzdį į paskyrimo vietą, dar kartą reikia jis prilydinti prie pagrindinio vamzdžio, einančio virš 800 mylių per kalnus, slėnius ir pašlaites. Paveiksle matome patyrusius lydintojus, prijungiančius 80 pėdų gabalą prie bendro aliejui plukdyti vamzdžio. Lydintojai turi mokėti dirbti karštą ir šaltą dieną, dieną ir vakare. Kaip pečių vamzdžių liejimą, taip prilydinimą vieną prie kito inžinieriai tikrina specialiais instrumentais, kad darbas būtų gerai atliktas ir nei lašelis aliejaus neprasiveržtų.

PRAŠO JAV PASILIKTI AZIJOJE

Japonai prisibijo kad Amerika nepasirinktų izoliaciją

TOKIO. — Japonijo užsienių reikalų ministeris Kiichi Myazawa, kalbėdamas svetimų valstybių korespondentų klube Tokio išreiškė pageidavimą, kad Jungtinės Amerikos Valstybės dėl nepasisekimo Indokinijoje nepasitrauktų iš Azijos.

"Mes nuoširdžiai tikime, kad nepaisant sunkios patirties Indokinijoje, JAV-bės ir toliau loš svarbią rolę Azijos pastovumui ir progresui", pasakė Miyazawa.

"Japonija ir JAV yra pozicijoje veikti drauge dėl taikos ir pastovumo Azijos-Pacifiko regione ir dirbti dėl daug bendrų problemų, su kuriomis žmonija turi susidurti šiandien", pasakė ministeris Miyazawa, kurs ateinantį mėnesį atlydės Japonijos ministerį pirmininką Takeo Miki vizitui į Jungtines Valstybes.

Miyazawos kalboje aiškiai atsispindi japonų baimė, kad Jungtinės Valstybės nesitrauktų į izoliaciją.

'Liaudies kongresas'

LISABONA, Portugalija. — Portugaliją dabar valdančioji kariškių 240 narių asamblėja nutarė steigti liaudies kongresą ir palaipsniui likviduoti politines partijas visose formose. Oficialiu pranešimu skelbiama, kad nauja sistema bus įvesta penkiomis fazėmis, kurių kulminacinė bus įsteigimas nacionalinės liaudies asamblejos", kuri bus subordinuota kariškai 30 narių Revoliucijos Tarybai.

Sistemą lydėsiančios naujos biznio nacionalizacijos, žemės reforma ir visos civilinės tarnybos pertvarkymas, pašalinant daugiau valdininkų.

Naujosios sistemos pradinėje fazėje numatyta steigti bendruomenių ir darbininkų komitetai, kai kur tokie jau esą įsteigti. Po to netrukus seksiąs vietinių ir municipalinių valdžios įstaigų perėmimas.

◆ Argentinoje policija suėmė didoką būrį užpuolikų, padariusių žalos Cordobos policijos stočiai ir kitiems valstybės pastatams. Policija žino, kad organizavo Cordobos užpuolimus.

VĖLIAUSIOS ŽINIOS

◆ Libano valdžia yra įsitikinusi, kad pulk. Ernest Morgan grobikai šeštadienį jį paleis. Amerikos konsulas atvežė maisto į palestiniečių apgyventą Beiruto priemiestį.

◆ Ugandos valdovas Amin ne tik nesušaudė mokytojo Denis C. Hills, kaip policijos teismo buvo nutarta, bet jį "amnestavo", išlydėjo į aerodromą ir leido išvykti į Angliją.

◆ Jordano karalius nusipirko kelis gerus Amerikos karo lėktuvus. Jis pranešė Sirijai, kad Jordanas ją apgins, jeigu Izraelis kartais užpultų.

◆ Penktadienio ryte sekretorius Kissingeris pasikeitė labai aštriais žodžiais dėl atomo ginklų kontrolės. Jeigu nepavyks susitarti, tai Brežnevo kelionė į Washingtoną bus atidėta iki graikų Kalėdų. Rusai nenori leisai amerikiečiams suskaičiuoti sovietų dirbtuvėse pagamintų raketų.

Ekvadoras nupigino aliejaus eksportą

QUITO, Equador. — Aliejų eksportuojančių kraštų organizacijoje Ekvadoras yra pirmoji valstybė, kuri nupigino aliejaus (petroliejaus) kainą po 43 centus statinei. Gamtos išteklių ministeris admirolas Luis Salazar pasakė, kad stingant pajamų valdžia yra priversta parduoti daugiau aliejaus, o nupigino po 43 centus statinei, kadangi Ekvadoras yra tokioje Pietų Amerikos vakarinio pakraščio vietoje, iš kurios eksportas brangiau kainoja. Texaco-Gulf konsortas pastaraisiais mėnesiais sumažino aliejaus eksportą iš Ekvadoro iki 210,000 statinių per dieną, bet eksportuoja mažiau kaip 150,000 statinių.

Vargas kariuomenei su nėščiais kariais

WASHINGTONAS. — Einant naująja Pentagono politika, kariuomenėje tarnaujančioms moterim patapus nėščiomis, jos iš pareigų nebus paleidžiamos. Iki šiol, nėščios iš pareigų ir tarnybos būdavo paliuosuojamos. Joms būdavo patariama daryti abortus arba savo vaikus leisti adaptuoti. Bet dabar, patapusios nėščios moterys paliekamos tarnyboje. Atleidžiamos tik kurios pačios nori, praneša Pentagono informacija.

Armijos informacijomis, fiskaliniais 1975 metais iš 31,000 moterų kariuomenėj 968 dėl nėštumo buvo iš tarnybos atleistos. Praeitais fiskaliniais 1974 metais iš kariuomenės dėl nėštumo buvo atleistos 1,129, nors kariuomenėje jų buvo dar tik 21,000.

Nuo 1951 metų marų vaikų motinos ir nėščios buvo automatiškai iš kariuomenės atleidžiamos arba turėjo įrodyti, kad joms esant tarnyboje jų vaikai nėra paliekami be tinkamos priežiūros.

Sovietai Irakui nebeduoda ginklų

BOSTONAS. — Boston Globe pranešimu, Sovietų Sąjunga suspendavo ginklų siuntimą Irakui. Siuntimai jau dvi savaites kaip sustabdyti ir Vakarų supratimu, sovietai ant Irako užsirūstinę dėl jo valdžios elgsenos. Bagdadas (Irako sostinė) per 18 praėjusių mėnesių ieškojo kur kitur ginklų pirkti Vakarų valstybėse, kaip tai Prancūzijoje, Italijoje ir Jugoslavijoje — už visą bilijoną dolerių.

Sovietų ir Irako santykius ypač erzinančios Irako pastangos susitarti su arabais dėl savitarpinės pagalbos, apseinant be Sovietų ir Amerikos karinių pajėgų.

◆ Praeitą savaitę Tailando įlankoje iš mažo žvejų laivelio buvo paleisti keli šūviai į JAV prekybos laivą "Gateway City".

HELSINKIO KONFERENCIJĄ PLANUOJA LIEPOS 30 DIENAI

Šį rudenį Brežnevas nori būti pakviestas į Washingtoną naujoms sutartims pasirašyti

ŽENEVA, Šveicarija. — Valstybės sekretorius Henry Kissingeris ketvirtadienį praleido 7 valandas, besitardamas įvairiais tarptautiniais klausimais su sovietų ministru Andriejum Gromyka. Penktadienio rytą jis tęs pasitarimus, liečiančius atomo ginklų kontrolės klausimus ir bandys išaiškinti Artimųjų Rytų taikos reikalus.

Sekretorius Kissingeris pareiškė Associated Press korespondentui, kad Europos saugumo ir bendradarbiavimo konferencija nutarta šaukti Helsinkyje šių metų liepos 30 dieną. Toje konferencijoje dalyvaus 35 valstybių galvos — karaliai, prezidentai, komunistų partijos sekretoriai, — tikri valdovai. o ne jų įgalioti ministrai ar sekretoriai. Prezidentas Fordas rengiasi skristi Helsinkin ir pasirašyti saugumą liečiantį dokumentą, kuris dar nebaigtas redaguoti.

Tarptautinei žinių agentūrai sekretorius pastebėjo, kad Helsinkyje prezidentas Fordas turės progos susitikti su rusų komunistų partijos sekret. Leonidu Brežnevu ir "tęsti tolimesnius pasitarimus ginklu klausimu ir kalbės apie ratifikavimą Rytų Europos pokarinių (Antrojo Pasaulionio Karo) sienų". Kad prezidentas Fordas tarėsi su Brežnevu apie atomo ginklų kontrolę Valdivostoke — visi žinome, kad jis būtų taręsis apie pokarines Rytų Europos sienas, tuo tarpu dar negirdėjome. Buvo pasakojama, kad sienų klausimas bus sprendžiamas taikos konferencijoje, kuri turės sekti Helsinkyje plnuojamą saugumo ir bendradarbiavimo konferenciją.

Komunistų partijos sekretorius Brežnevas šį rudenį tikisi būti pakviestas į Washingtoną, kad galėtų pasirašyti dešimties metų ginklų kontrolės sutartį. Tvirtinama, kad sovietų valdžia pirmą kartą svarsto apie leidimą užsieniečiams tikrinti atomo bazes ir gamybą.

Solženicynas įspėjo apie pavojų

NEW YORKAS, N. Y. — Rusų rašytojas Aleksandras Solženicynas New Yorke skaitė antrąją savo paskaitą, labiau įtikinusią klausytojus, negu pirmoji. Kaip Washingtone, taip ir New Yorke paskaitas surengė Amerikos Darbo Federacija, vadovaujama George Meaney. Daugiausia jo klausėsi šios darbininkų unijos pareigūnai ir didokas skaičius darbininkų.

A. Solženicynas pirmoj eilėn stengėsi įtikinti klausytojus, kad Rusiją ir Sovietų Sąjungą valdanti komunistų partija yra pasiryžusi amerikiečius išnaikinti. Jię kovoja prieš jūsų santvarką, papročius. Jūs sumažinote savo karo jėgas, nustojote daryti mokslinius tyrinėjimus, tuo tarpu Sovietų Sąjunga nieko panašaus nepadarė.

Solženicyno klausėsi apie tūkstantis svečių. Klausytojai jam smarkiai plojo už tiesos žodžius Jis juokėsi iš visų susitarimų, padarytų atomo susitarimo nesilaikys. Brežnevas paskelbė, kad jis atšaukia šaltąjį karą, bet tas karas tęsiamas. Jis patarė amerikiečiams nesiųsti prekių į Sovietų Sąjungą ir pamatyti, kaip viskas ten subyrės. Jau šiandien Sovietų Sąjunga turi pakankamai ginklų. Ji tokia galinga, kadp ir JAV. Netrukus ji bus du kartu galingesnė, penkis kartus, 10 kartų galingesnė. Kai ji bus tokia galinga, tai ji praneš, kad užima visą Vakarų Europą.

Amerikiečiai visai nekreipia dėmesio į priešo veidą — tai yra žudiko veidas. Žinokite, kad jūsų priešas, kai jam susidarys pavojus, išsitrauks kirvį ir viską sutvarkys. Jūs sakote, kad čia atvažiavo daug emigrantų, jie visi jus įspėjo, bet vis dėlto New Yorko dangoraižiai tebestovi, bet jei nieko nedarysite, tai pamatysite, kad jie ir čia atsiras, kaip jie atsirado Portugalijoje ir kitose vietosee.

11 milijonų šelpiamų

WASHINGTONAS. — Rekordinis 11,346,994 skaičius moterų, vaikų ir suaugusių kovo mėnesį naudojosi beturčių pašalpomis, kaip praneša Sveikatos, Mokslo ir Labdaros departamentas (HEW). Daugumas jų šalpa naudojosi patekę į kontroversines šelpimo programos, vadinamos "Aid To Families With Dependent Children" sąrašas.

SAN FRANCISCO. — Banginis apvertė laivą. Praeitą trečiadienį gautas per radiją pranešimas, kad per 300 mylių nuo kranto Pacifiko vandenyne banginis apvertė 41 pėdos burinį laivelį ir kad laivelis skęsta. Amerikos Pakraščių Sargyba tuojau išsiuntė gelbėjimo lėktuvus, bet pro tą vietą plaukęs laivas Swiftsure per radiją pranešė, kad jis burlaivio visus šešis įgulos narius išgelbėjo, o burlaivis nuskendo. Swiftsure laivas plaukdamas iš Amerikos vakarų pakraščio į Havajus pastebėjęs laidomus raketų signalus ir radęs visus šešias burlaivio įgulos narius guminėje valtyje, o burlaivis jau buvo nuskendęs.

Debesuotas, gali lyti.
Saulė teka 5:26, leidžiasi 8:26

PENSININKŲ DIENOS VAKARUOSE

SAN JOSE, Kalifornija. — Kai ekskursuojame kur gamta pasižiūrėti, ar kurią įdomesnę statybą pamatyti, ar kurį muziejų aplankyti, užtenka vieno buso, bet kai vykome į pietinę pusę Tahoe ežero kazinų aplankyti ir pinigų "išlošti", susidarė keleivių 3 busams (apie 120 "jaunuolių").

Tahoe ežero pietinė dalis ir kasino

Keliauname birželio 11-12 dienomis, kada moksleiviai dar nebuvo paleisti atostogų, o darbininkams lyg perankstyvos. Gal daugelį (kaip ir mane) paskatino bilietų pigumas. Bilietas 19.50 dol. už : a) kelionę busu (apie 200 mylių į vieną galą), b) nakvynę viešbuty, c) kasino grąžino 6 dol., plius 2 kuponai čerkutėms ir pusryčiai. Viskas iš anksto taip sutvarkyta, kad į kasino neatkrystų žmogus be cento. Jei prasilošia — yra dvi čerkutės nervams apraminti ir sekančią dieną nemokami, 1.50 dol. vertės, pusryčiai.

Prieš keletą metų lankiau Tahoe ežero pietinę dalį, tad dabar norėjau pamatyti kaip šiuo metu atrodo. Veikia tie patys 5 kasino ir statomas didžiulis šeštasis bei plečiami esantieji. Vienu žodžiu, Nevados valstijos "gemblingo" biznis puikiai veikia (pralošiančių netrūksta).

Vieną kitą dol. pralošęs stebėjau lošiančiuosius. Prie ruletės prisėdo pusamžis vyras, išėmė iš piniginės dvidešimkę, pakeitė į kasino "tokenus" ir už keliolikos minučių pralošė. Išėmė kitą dvidešimkę, pakeitė ir už kelių minučių palydėjo ir juos. Atsistojęs, su maloniu šypsniu veide, nukeliavo. Va, tokiems (turtuoliams), nesiskaitantiems su pinigu, ši vieta tinka. Tiesa, mačiau, kad jaunuolis, nutraukęs lošimą, pasišaukė vieną iš vaikščiojančių kasininkų, kurios pakeičia popierinius į smulkius, o ši telefonu painformavo centrą, kuri mašina ir ant kokių ženklų sustojo, padavė jaunuoliui dešimkę (o gal ir daugiau). Vadinasi, kai kam ir laimė nusišypso.

Keletas pensininkų, saujoje turėtus smulkius sukišo "kairiarankiams gengsteriams" (mašinoms), o jei kiek grįžo, tai palydėjo ir juos. Mums, pensininkams, gaila ir keletą dol. pralošti, nes daugumai pajamos ribotos ir kuklios.

Yra įvairiausių būdų lošti (ar pralošti) : mašinomis (o jų šimtai), rulete, ratu, kauliukais, kortomis ir kt.

Man patiko pati kelionė. Teko matyti gražių gyvulių bandų, puikių ūkių, sodų, vynuogynų, įvairių įmonių ir kt. Teko kopti per kalnus staigiais šlaitais, nes pats ežeras yra 6,200 pėdų virš jūros lygio. Pakeleje mačiau užrašą, kad esame 7,000 pėdų aukšty.

Tahoe ežeras didelis, per 20 mylių ilgio, 12 mylių pločio ir gana gilus (giliausioje vietoje 1645 pėdų). Ežero trečdalis priklauso Nevados valstijai, o kita dalis — Kalifornijai. Nevados paežery didžiuliai kasino pastatai su daugiaaukščiais viešbučiais ir kt. Kalifornijos daly iki šiol neleido statyti kasino, vengiant užteršti ežerą, nes vanduo iš jo eina per visą Kaliforniją. (Ir mes, pensininkai, gembleriavome Nevados valstijoje, o miegojome už poros blokų — Kalifornijoje, Holiday Lodge).

Nuo Stocktono kelio vidurys mylių mylias apsodintas įvairiaspalvių gėlių krūmais, miela pažiūrėti. Nevados kalnai su sniegu, net šalykelėse (pasiekus 5,000 pėdų) sniego pūsnys dar neištirpę. Nuo kalnų griuvęs sniegas išlaužė didoką miško plotą, nusinešdamas, sulankstydamas ir apjuosdamas medį geležiniu kelio bortu.

Port Costa miestelis

Antroji ekskursija, kurioje aš dalyvavau, vyko pamatyti "mirusio" miestelio — Port Costa (net Kalifornijos žemėlapy nebežymimas), kuriame gyvena apie 200 žmonių.

1920-30 m. šioje vietovėje iškraudavo ir pakraudavo okeano laivų dalį, kursuodavo keleiviniai traukiniai ir buvo gyvas judėjimas. Vėliau visą laivų iškrovimą ir pakrovimą perėmė San Francisko uostas, o dabar Oaklandas.

Daugumas namų senai dažyti, apšepę ir susenę. Vienintelė gatvė ir tai kur yra, kur ne, šaligatvis. Daugėjant gyv., kiekviename miestely galima pamatyti naujos statybos pastatų, o čia tik vienintelis naujai statomas namas, tiesa, gražios konstrukcijos, net pažymėta architekto pavardė ir adresas. Yra nemaža bažnyčia, bet jokio užrašo kurios religijos ar kada pamaldų laikas.

Visas judėjimas dabar vyksta buvusiame n mažame 3 aukštų betono sandėlio pirmajame aukšte. Čia dabar viename kampe pašto įstaiga, kitame baras, viduje kavinė, pora senienų krautuvių, didoka valgykla, įvairaus dydžio ir formų gražių akmenėlių krautuvė, juvelyrų krautuvė ir kt.

Priešais sandėlį ant kampo, iš senų laikų užsilikęs 3 aukštų viešbutis, kurio pirmajame aukšte senienų krautuvės ir saliunas, antrame aukšte kambariai apstatyti sena tvarka (lyg muziejus) ir gal tik trečiame aukšte išnuomojami kambariai svečiams.

Turistus prisivilioti, kas metų ketvirtis išleidžiamas laikraštukas "Port Costa Foghorn", kurio kaina 25 ct.

Pavalgę valgykloje iš anksto užsakytus pietus (tiesa, skanius ir gerai paruoštus, ypač skanią karštą duonelę, tik ką iš pečiaus ištrauktą), keliavome atkalnių siauru keliuku į netoliese esantį Martinez miestuką. Keliukas tiek siauras, kad dviejose vietose, prie staigių pasisukimų, šoferiui teko manevruoti busą pirmyn ir atgal. Laimė, jokio automobilio priešais nesutikome, nei kitas mus pralenkė.

John Muir

Martinez miestely aplankėm didžiojo gamtininko, už apsaugą ir globą retų gamtos vietų, miškų ir augmenijos — kovotojo John Muir namus, kuriuose jis išgyveno daugelį metų.

J. Muir gimė 1838 m. Škotijoje. Vienuolikos metų amžiaus, su tėvais įemigravo Amerikon. Tėvai Viskonsine įsigijo ūkį. Pasirengęs, jaunasis Muir įstojo Medisono universitetan mechaniką, vėliau geologijos ir botanikos mokslų studijuoti.

Jis daug keliavo: iš Indianos iki Meksikos įlankos, aplankė Aliaską, Pietų Ameriką, Indiją, Australiją ir kt., rašydamas knygas ir straipsnius žurnaluose. Tais str. sudomino to laiko gamtos ir kt. šakų mokslininkus, rasdamas pritarimo gamtos apsaugai ir retų vietų globai.

1880 m. vedęs 2,600 akrų žemės savininko dukterį, kartu su uošviu užsodino vynuogių ir vaisių sodus iš kurių susidarė užtektinai pajamų geram pragyvenimui.

Jo straipsniais ir knygomis buvo sudominti ne tik mokslininkai, bet visuomenė ir valdžios žmonės, tad jo skatinimu paimta globon Yosemite, Sequoia, Rainer, suakmenėjusių medžių, Grand Canyon ir kt. vietovės, įsteigiant viešus visuomenei parkus. J. Muir buvo vienas iš autorių 1891 m. miškų apsaugos įstatymo. Dėl pastangų ir pasiektų rezultatų (Prezidento Teodoro Roosevelto laikais 148 milijonai akrų žemės pavesta miškų saugonei), J. Muir įgijo "Miško saugonių tikro Tėvo" vardą.

J. Muir mirė 1914 m. Namas, kuriame jis gyveno, dabar yra miškų žinybos globoje, kaip paminklas — muziejus, atminčiai didžiojo gamtos mylėtojo ir gynėjo.

Aplankius tą namą, parodė trumpą filmą iš J. Muir vėlesnių gyvenimo metų. Kuriame tai lange puikus kalnų paveikslas. Trečiame aukšte — palėpėje pilna įvairių priemonių kalnais kopinėti. Gyvenamose patalpose nieko ypatingo, gal tik išskirtina biblioteka, kurioje daug knygų ir darbo kambarys, su kaikurių akmenų (uolų) pavyzdžiais.

S. Šurkus

SKAITYK IR KITAM PATARK
SKAITYKI DEMOKRATINĮ
DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"

Čikagos Rainbow Parkas prie 79 gatvės ir ežero, anksčiau būdavo mėgiama lietuvių susitikimo vieta. Šį 62 akrų parką kasmet bando okupuoti vienos rasės žmonės, bet baltieji vis dar atsilaiko.

Iš pasikalbėjimų medžiotojo su meškeriotoju

— Gene Russel ir Clarence Blankenship meškeriojo prie užšalusio Thorne įlankos netoli Ketchikan, Alaskoje. Jie pagavo ant ledo užšokusią ir besivartančią ant jo 30 svarų karališką lašišą.

— Okeanijos salose gyventojai dar ir dabar naudoja meškeriojimui kabliukus, padarytus iš akmens.

— Tenry Wisner (1720—1790), New Yorko delegatas, balsavo už Nepriklausomybės deklaravimą, bet savo vardo nejamžino, atsisakydamas pasirašyti tą deklaraciją.

— Arlington, Virginia, kapinėse ant vieno marmurinio paminklo yra toks užrašas: "Čia ilsis kūnas Gerb. John Custis, 71 metų amžiaus, kuriuos jis gyveno, išskyrus 7 metų viengungystės laikotarpį".

— Spinetali paukštelis į savo lizdo pakraščius bei pagrindą prideda spygliuotų ir dygliuotų šakelių apsisaugoti nuo bet kokių užpuolimų.

give... so more will live
HEART FUND

SKAMBINKITE DABAR
ĮVERTINTI
JŪSŲ NAMĄ

ERWIN J.
MICHAELS
4637 So. Archer Ave.
(Prie 47-tos)
254-8500
MEMBER RELO Inter-City Relocation Service
MES TAIP PAT PARDUODAME VISUS ČICAGOS PRIEMIESČIUS IR 7,000 MIESTŲ JAV-SE PER RELO

CHICAGO ★★★★
savings and loan association
6245 south western avenue 476-7575

CHICAGO SAVINGS MOKA ANT PAPRASTŲ KNYGUČIŲ 5.25%
$1,000 įdėtas vieniems metams duos 6.5%
$1,000 įdėti 4 metams duos 7.5%
$1,000 įdėti 6 metams duos 7.75%
Nuošimčiai priskaitomi kas dieną, išmokami kas trys mėnesiai. Kiekvienas taupytojas yra apdraustas iki $40,000 per Federalinės Valdžios Apdraudą F. S. L. I. C.

PROGRESS

Yes, Progress has always been the goal of Standard Federal Savings, and we have proven that with our steady Financial Growth

In keeping with our goals and to serve you, the people who have helped us attain our position as one of the leading financial centers of the Southwest side, we are now offering a 7¾% per annum, 6 year, $1000 minimum certificate account.

All Standard Federal certificates are issued in minimum amounts of $1,000. Your savings in either a passbook or certificate account are insured up to $40,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

For over 65 years, Standard Federal Savings has been the financial center of Chicago's Southwest side serving people with integrity, faith and trust. Stop in today and open the account of your choice, insuring the progress of your financial goals.

7¾% Yearly — CERTIFICATE ACCOUNTS* 6 Year Maturity YIELD INCREASE TO 8.17% on interest accumulated for 1 year
7½% Yearly — CERTIFICATE ACCOUNTS* 4 Year Maturity YIELD INCREASE TO 7.90% on interest accumulated for 1 year
6¾% Yearly — CERTIFICATE ACCOUNTS* 30-Month Maturity YIELD INCREASE TO 7.08% on interest accumulated for 1 year
6½% Yearly — CERTIFICATE ACCOUNTS* 1 Year Maturity YIELD INCREASE TO 6.81% on interest accumulated for 1 year
5¾% Yearly — CERTIFICATE ACCOUNTS* 90 Day Maturity YIELD INCREASE TO 6.002% on interest accumulated for 1 year
5¼% — PASSBOOK SAVINGS* Interest Paid To Date Of Withdrawal YIELD INCREASE TO 5.39% on interest accumulated for 1 year

Your savings in either a Standard Federal passbook or certificate account are insured up to $40,000 by the Federal Savings and Loan Insurance Corporation.

* All certificates are issued in minimum amounts of $1,000. A substantial interest penalty is required for early withdrawal.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
4192 Archer Avenue (at Sacramento)
Chicago, Illinois 60632 — 847-1340

Monday, Tuesday, Thursday, Friday - 9 a.m. to 8 p.m.
Saturday - 9 a.m. to noon
Wednesday - No Business Transacted

JEI JŪS NORITE SIŲSTI
SIUNTINĮ - DOVANĄ Į LIETUVĄ IR USSR DALIS
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
(LICENSED BY VNEŠPOSYLTORG)
VYRIAUSIA ĮSTAIGA
1776 Broadway, New York, N. Y. 10019 — Tel.: 581-6590, 581-7729

Siuntiniai, siunčiami per mūsų firmą, paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.
Affiliated with PODAROGIFTS, INC.

Priima užsakymus butams, automobiliams, dovanų pažymėjimams, motociklams, šaldytuvams, televizijos imtuvams ir įvairioms kitoms sovietinėms prekėms, kurias galite užsakyti Lietuvoje ar USSR gyvenantiems giminėms. Papildomų žinių teiraukitės mūsų pagrindinėje įstaigoje ar betkuriame mūsų skyriuje.

Atidaryta kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street — 435-1654
BALTIMORE 31, MD. — 1900 Fleet Street — 342-4240
BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue — 467-6465
BUFFALO 12, N. Y. — 701 Fillmore Avenue — 895-9700
CHICAGO 22, Ill. — 1241 No. Ashland Avenue — 486-2818
CHICAGO, ILL. 60629 — 2608 West 69 Street — 925-2787
CHICAGO, ILL. 60609 — 1855 West 47 Street — 376-6755
CLEVELAND 13, Ohio — 1028 Kenilworth Avenue — 771-0696
DETROIT 12, Mich. — 11601 Jos Campau Avenue — 365-6780
FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres Rt. 9 — 363-0494
HAMTRAMCK, Mich. — 11339 Jos Campau Avenue — 365-6740
HARTFORD 6, Conn. — 122-126 Hillside Avenue — 249-6216
LOS ANGELES 4, Calif. — 159 So. Vermont Avenue — 385-6550
NEWARK, N. J. — 378 Market Street — 642-2452
NEW YORK 3, N. Y. — 78 Second Avenue — 674-1540
NEW YORK 3, N. Y. — 141 Second Avenue — 475-7430
PHILADELPHIA 23, Pa. — 631 W. Girard Avenue — 769-4507
PHOENIX, Ariz. 85027 — 22047 N. Black Canyon Hwy — 602-942-8770
RAHWAY, N. J. — 47 East Milton Avenue — 381-8800
SOUTH RIVER, N. J. — 41 Whitehead Avenue — 257-6320
SILVER SPRING, Md. — 622 Elsworth Dr. — 589-4464
SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street — 475-9746
TRENTON 10, N. J. — 1152 Deutz Avenue — 392-8306
UTICA, N. Y. — 963 Bleeker Street — 732-7476

JUOZAS KARIBUTAS

ŽVILGSNIS Į PIETŲ AMERIKĄ

(Tęsinys)

Katedra graži, dabar sales nuotaika. Žmonių nedaug. Jų elgesys lyg jie salėje būtų: kramto gumas, valgo saldainius. Susėdę, kur kam pakliuvo. Suolai ištraukioti. Prilipusi pilna sakykla. O čia šoka dainuoja ir ploja ploja.

Ilgai neištvėriau ir piktas išėjau. Bet kiek pasėdėjęs parke, kuris tik kitoj gatvės pusėj, vėl įeinu norėdamas žinoti, kas dabar darosi sugrįžtu ir matau: visas choras prie altoriaus. Jų suskaičiuoju apie 80 asmenų. Prie jų solistai ir traukia dainas kaip pašėlę, gerai. Už tat įkaitinta publika nebe tik kad ploja, bet ir švilpia, kad net katedra ūžia. Dairausi nebejuokais nustebintas, ar nepamatysiu bent vieną dvasiškį, bet, deja, jų nematau, Dabar labai gailiuosi, jog nesusiradau bent vieno iš kunigų ir nesužinojau jų nuomonės. Po poros negincijamai gerai išpildytų numerių išėjau. Nustebintas ir nesuprantąs tų koncerto rengėjų, kurie su folk loru įsikraustė į katedrą, likau iki dabar. Tokių išdaigų niekur kitur dar neteko girdėti.

IŠVYKSTU

Trumpai susipažinęs su dabartinės Čilės gyvenimu ir nustebintas žmonių nuoširdumu bei patyręs jų nuotaikas, išvykstu per kalnus, kurių aukščiausioji viršūnė Aconcagua 6960 metrų. Yra dar ir Llullaillaco kiek žemesnis 6620 metrų ir trumpiausiu pavadinimu Pular 6340 metrų. Yra čia daug neišskaičiuojamų kalnų ir jų pavadinimų, kurie susisiekia su Andų kalnynais. Gražus sniegu padabintas Osorno kalnas. Čia būna daug žemės drebėjimų. Gražūs pajūrio kalnai Cordillera Maritima vadinami. Per juos mūsų lėktuvas perskrisdamas parodė visą jų grožį. Dabar autobusas labai vingiuotais keliais mane veža į Argentinos žemę. Vis aukštyn ir aukštyn ir aukštyn. Tie, kurie iš žemumos kalnai atrodo labai jau aukšti, dabar nuo jų aš stebiu vingiuotą kelią ir mažą autobusą (čia dideli nekursuoja dėl labai vingiuoto kelio) vis dar kopia į pačias aukštumas. Jau ir sniegas kaitinamas saulės tirpsta pakelėse. Kai kur ir stipri vėsa pakutena keleivius, bet vis dar į aukštumas.

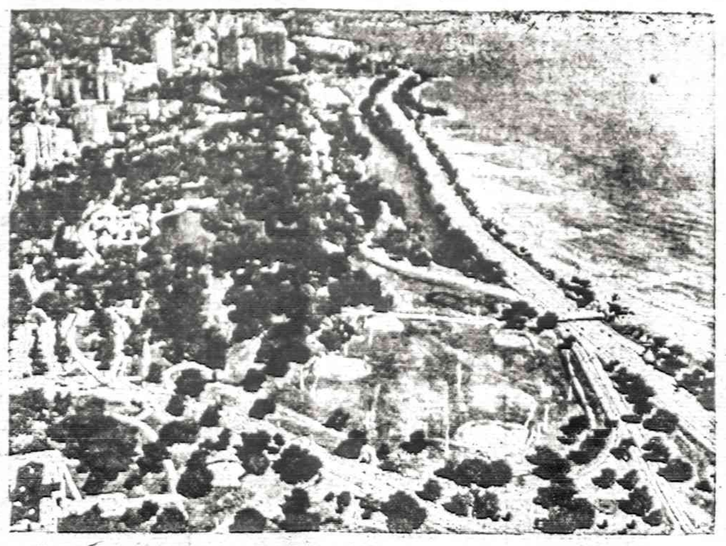

Čikagos Linkolno Parkas, atidarytas 1864 m., yra vienas gražiausių, nors čia anksčiau buvusios balos.

Atrodo, kad čia tik tas vienas kelias ir yra. Vietomis sustabdo būriai kareivių, kurie stipriai kontroliuoja. Netoli kelio matosi kaip, lyg gyvatė, raitosi traukinys. Jis, pukšuodamas, vos kopia į kalną. Sustojame pasų kontrolei. Šalta ir vėjas žvarbiai drasko išlipus iš autobuso. Bėgame per sniego kupstus į pastatą, kuris vienas čia ir tėra. Fotografuojasi ir laksto po sniegą. Koks tolimas matomumas, jau tarytumei mes ir pačiose viršūnėse, bet tik žvelgiu į aukštį, dar aukštesni kalnai prieš akis. Aš neaprašomai sujaudintas nepajuntu kaip imu posmuoti:

ČILĖS KALNAI

Raitosi kelias lyg gyvatė,
Čilės kalnuos.
Žvelgiu į viršūnes — šiurpuliai krato...
Iš nuostabos.
Kalnų viršūnės baltai puošias,
Žalia žemai.
Dainuoja laisvės dainą,
Čilės kalnai.
Skelbia pasauliui džiaugsmą,
Kalnai balti.
Sugrįžo laisvės dienos,
Jie vėl laisvi.
Ir tą simfoniją kalnų,
Duoda sostinei ryžtą.
Jie kovai pasiruošę,
Kad vėl tokie laikai negrįžtų.

Sujaudintas kišu bloknotą į kišenę ir nuo nuostabių kalnų vaizdų raibsta akys ir sukasi galva. Norėčiau tą grožį aprašyti. Norėčiau užfiksuoti atmintyje, kad jie ilgiau pasiliktų ir apgailiu, kad filminio aparato su savim neturiu. Stoviu apstulbęs ant vieno sniego kauburio ir neturiu kam to savo nusistebėjimo išlieti. Vargiai galima įžiūrėti, kaip žemai vingiuotame kelyje, lyg žaisliukai, juda auto mašinos.

Po kontrolės mes vėl važiuojame į pačias aukščiausias kalnų viršūnes. Negaliu akių atitraukti nuo pasakiškų vaizdų, kuriems saulės refleksai teikia įvairias varsas. Kai kur ant staigių pasisukimų pro mano akis šmėkšteli prarajos. Kitu atveju apimtų siaubinga baimė, bet dabar... koks grožis. Nuo vaizdų galima pasigerti, nebejausti nieko daugiau. Ir vis aukštyn ir aukštyn.

Kai pradėjom kelionę žemuma, nei nepagalvojau, kad su tokiu mažu, išklerusiu autobusiuku galėsim tas kalnų aukštumas pasiekti. Ir štai dabar esamę pačiose kalnų viršūnėse, per kurias eina ir tarpvalstybinis rubežius: Čilė — Argentina. Ant rubežiaus, baltame sniego fone rankas išskėtęs į šonus, lyg pasiruošęs laiminti abu kraštus, stovi Kristus. Jo juoda stovyla, baltame fone atrodo labai įspūdingai. Nežiūrint tų pasakiškų vaizdų, mūsų autobusas nesustoja. Turistai skuba per langus filmuoti vaizdus ir nei nepajuntame, kaip staigiai leidžiamės žemyn ir žemyn, jau į Argentinos akimis neaprėpiamus plotus. Oras toks skaidrus. Danguje nei vieno debesėlio, o gamtos grožio ir vaizdų nors rėškučiomis semkis.

MENDOZOJE

Mendoza laikomas Argentinos provincijos miestelis, nors turistui peržvelgus jį bent trumpu žvilgsniu, drąsiai galima skirti jį prie kurortinių vietovių. Visas miestas skęsta medžių pavėsyje. Daug didelių parkų ir gal vienas iš švariausių P. Amerikoje matytų miestų. Viename parke man krito į akis generolo San Martin Jo sė paminklas. Kaip jau žinom, generolas San Martin Josė išlaisvino P. Ameriką iš Ispanijos jungo. Nuo to laiko prabėgo šimtmečiai (jis gimė 1778 — 1850 mirė) bet P. Amerikos kraštai: Čilėj, Peru ir Argentinoj pilna jo garbei paminklų, gražiausių gatvių jo vardu pavadintų ir jam pagarba tebėra neišblėsusi žmonių lūpose ir širdyse. Jis mirė Europoje, bet pargabenti jo palaikai . Buenos Aires palaidoti katedroje. Prie jo kapo teko ir man pastovėti.

Taip pat atsitiktinai teko matyti, kaip iš Peru atvykę aukšti valdžios pareigūnai patiesus raudoną kilimą žygiavo prie jo paminklo, nešė gėlių vainikus, sakė prakalbas, o garbės sargyba pasipuošusi paradinėmis uniformomis saliutavo ir grojo orkestras. Ir į kokį Argentinos Čilės ar Peru miestelį bevažiuotumei, vis rasi San Martin paminklą bei jo vardo gatves.

Mendoza turi apie 150.000 gyventojų su universitetu, katalikų vyskupo rezidencija bei aerodromu.

Parke fontanai ir baseinai su vandens lelijomis. Publikai skirti parkai nėra taip kaip pas mus Amerikoje bomų užvaldyti. Čia poilsiauja senimas, mylisi jaunimas, ir žaidžia būriai vaikų. Sekmadieniais visur uždaryta. Žmonės taip pat iš miesto išvažinėję, tik kur ne kur kavinė ar restoranas atidaryti.

Susiradau lėktuvų agentūrą ir užsisakau vietą lėktuve į Cordobą. Ten manau praleisti Kalėdų šventes. Tėn lankysiu pažįstamus ir nebūsiu vienas.

Lėktuvu kelionė kur kas malonesnė ir nevarginanti.. Dairausi į praskrendamas vietoves, kalnus užgesusius kraterius, ir sniegu pasipuošusias viršūnes.

CORDOBA

Mušė karšto oro srovė į veidą, kai lipau iš lėktuvo. Tokia sausra, kad atrodo, jog būčiau per klaidą į Californiją sugrįžęs. Patiko puikus, naujas aerodromas. Sakoma, kad Cordoba įkurta kartaginiečių jau 152 metais prieš Kristų. Čia vyravo romėnai ir už tai išaugo prekybos miestu. Vėliau, 711 m. buvo užimta maurų ir išugdyta ne tik prekyba, bet ir mokslo židinys Joje yra apie 600 mečečių, apie 80 mokslo institucijų. Turi viešąją biblioteką, kurioje yra 789,000 tonų įvairiausių leidinių. Taip pat yra arkivyskupo rūmai, graži baroko katedra. Jie čia turi mokslų akademiją, observatoriją ir meteorologijos institutą. Gal todėl seniau šis miestas yra buvęs Argentinos švietimo ir religinio gyvenimo židinys. Dabar šis miestas turi 476,000 gyventojų, kuriuos aptarnauja puikus aerodromas, didžiulė nesenai pastatyta autobusų stotis ir pravesta geležinkelio linija.

Kadaise Cordoboje buvęs labai gyvas lietuvių veikimas, dabar kiek man teko patirti, labai susilpnėjęs, nes dauguma iš ten išvažinėjo, kiti gi paseno ir aptingo. Dabar jie dar turi susivienijimo draugiją, kuri porą kartų į metus susirenka pasikalbėti , pabendrauti, tai ir viskas

Žinau čia gyvena Pijus Bukauskas, su kuriuo kartu Kaune baigiau gimnaziją. Žinau jo ir adresą, bet nenoriu iš nežinių užklupti ir apsistoju viešbutyje. Per langą matosi nemažas parkas. Kai kiek susipažįstu su aplika, matau, kad nors ir nežinodamas apsigyvenau pačiam centre. Parke taip pat toks pat San Martin paminklas, netoli įrengta prakartėlė su gyvais gana gražiais gyvulėliais ir stovylėlėm. Tuojau pat nuo čia prasideda nevažiuojamos, bet apsipirkinėjimo gatvės. Jose taip pilna žmonių, nors žinoma, Čilės jokiu būdu nenukonkuruoja. Ir čia panašios prieškalėdinės nuotaikos. Žmonės perka nešasi ryšulius galvas pametę.

Languose kepti paršiukai, šaldytos ir karštos mėsos, o jau steikai neprastesni, kaip Buenos Aires. Tik "čivito" tai dar čia neragavau. ("Čivitas" — ežiuko mėsa).

(Bus daugiau)

"NAUJIENOS' KIEKVIENO LIETUVIO DRAUGAS IR BICIULIS

CRANE SAVINGS and Loan Association

B. R. PIETKIEWICZ, Pres.

47 and Rockwell Street. Tel. LAfayette 3-1083

NEMOKAMAI VIETA AUTOMOBILIAMS

7% Mokama 4 metų Certifikatams. Mažiausia $5,000 ar daugiau.

6½% Mokama 1 metų Certifikatams. Mažiausia $1,000 ar daugiau.

5¼% ON INVESTMENT ACCOUNTS

Taupmenos padėtos į reguliarias taupymo sąskaitas iki mėnesio 10-tos dienos duoda pelno dividendą už visą mėnesį.

DIVIDENDAI MOKAMI KAS 3 MĖNESIAI

VALANDOS: Pirmad. ir ketvirt. 9:00 ryto — 8:00 vak.; Antrad. ir penktadieni 9:00 ryto — 5:00 vakaro; Šeštadieniais 9:00 ryto — 12:00 dienos. Trečiadieniais uždaryta.

5¼% PER ANNUM PASSBOOK ACCOUNTS

HIGH RATES

PAID QUARTERLY AT

BRIGHTON

FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

HIGHEST RESERVES

4071 ARCHER AVENUE
CHICAGO, ILLINOIS 60632

TEL.: LA 3-8248

(WEST OF CALIFORNIA AVE.)

7½% PER ANNUM certificates $5000 or more 4 year min.

INSURED

FEDERAL HOME LOAN BANK SYSTEM MEMBER

6¾% PER ANNUM $5000 or more minimum 30 months

6½% PER ANNUM $1000 or more 1 year min.

Nesenai išėjusi laukta

Juozės Vaičiūnienės knyga

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENČIŲ TAKAIS

100 didelio formato psl., daug paveikslų. Kaina $2.00.

Persiuntimui paštu reikia pridėti 25 c. egzemplioriui.

Ansambliai, chorai, grupės, užsakiusios 10 ar daugiau egzempliorių, nemoka pašto persiuntimo išlaidų.

Knygą galima gauti Naujienose arba pasiunčiant čekį ar Money orderį tokiu adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted St., Chicago, Illinois 60608

POEZIJOS VEIKALAI

Poezija — kaip pavasaris, kuris pradžioje pro tirpstantį sniegą liepia lazdynui išskleisti mažutį deimantu spindintį žiedą, apkaišo medžių šakas žirginiais, kaip konfetėmis ir pamažu įveda į gamtos vaizdų ir garsų stebuklus. Dramatiškai besikeičiančiuose gamtos scenovaizdžiuose svajoja, juokauja ir verkia poetai, pajėgdami išreikšti žodžiais jausmų ir minčių gelmes.

Naujienose yra gausus pasirinkimas poezijos leidinių:

1. J. Augustaitytė-Valčiūnienė, ŽVAIGŽDĖTOS NAKTYS. Didelio formato, 126 psl. Kaina $1.—.
2. Jurgis Baltrušaitis, ŽEMĖS PAKOPOS. Elegijos, giesmės, poemos. Kišeninio formato, 157 psl. Kaina $2.00.
3. Butkų Juzė, EILĖRAŠČIAI IR RAŠTAI. 155 psl. $1.50.
4. Vincas Jonikas, LYDĖJAU VIEŠNIĄ VĖTROJE. Eilių rinktinė, 169 psl. Kaina $3.00.
5. Kleopas Jurgelionis, GLŪDI - LIŪDI. Lyrikos eilės, 105 psl. $2.00.
6. Anatolijus Kairys, AUKSINĖ SĖJA. Eilėraščiai, 86 psl. $2.00.
7. Nadas Rastenis, TRIJŲ ROŽIŲ ŠVENTĖ. Eiliuoti pasakojimai apie 3 išvietintas lietuvaites senovės laikais; su autoriaus iliustracijomis $5.00.
8. Nadas Rastenis, THE FOREST OF ANYKŠČIAI, Antano Baranausko "Anykščių Šilelis", vertimas, 42 psl. $2.00.
9. Balys Rukša, UGNIES PARDAVĖJAS. Eilės, 95 psl. $1.00.
10. Stasys Santvaras, ATDARI LANGAI. Rinktinė lyrika, 167 psl., $3.00.
11. Stasys Santvaras, AUKOS TAURĖ, 5-ji lyrikos knyga, 152 psl. $2.50.
12. Petras Sagatas, SAULĖLEIDŽIO SPINDULIUOSE. Eiliuoti kūrinėliai, 92 psl., $1.00.
13. Petras Sagatas, PLAUK, MANO LAIVELI. Eilėraščiai, 112 psl. $1.00.
14. Eugenijus Gruodis, AGUONOS IŠ SMĖLIS. Eilės, 70 psl., $1.00.
15. Elena Tumienė, KARALIAI IR ŠVENTIEJI. Eilėraščiai, 80 psl. $2.50.
16. Alfonsas Tyruolis. METŲ VINGIAI. Lyrikos rinktinė, 180 psl. $3.00.
17. Jonas Valaitis, SENOVĖS LIETUVIŲ DIEVAI. Mitologijos posmai, 55 psl. $1.00.
18. Adomas Jasas, BUK PALAIMINTAS. Poezija, 115 psl. $3.00.

Norėdami įsigyti šias ar kitas knygas, prašome atsilankyti į Naujienų raštinę arba užsakyti paštu, pridedant čekį ar piniginį orderį.

NAUJIENOS,
1739 So. Halsted Street, Chicago, Illinois 60608

Taupykite dabar pas mus

MEMBER FSLIC

Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka didelius darbus. Pirma, jie padeda Jums pasiekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra, jie padeda sukurti geresnę apylinkės bendruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.

Taupykite dabar.

Santaupos, padėtos prieš 10 mėnesio dieną, neša nuošimčius nuo mėnesio pirmos dienos.

Išduodami Certifikatai, kurie neša iki

7¾%

palūkanų, priklausomai nuo įdėtos sumos ir jos išėmimo.

Investavimo knygelės sąskaitos neša

5¼%

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS.

Įsteigta 1923 metais. Tel. 421-3070

Įstaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti.

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608 Telephone HA 1-6100

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:

In Chicago $30.00 per year, $16.00 per six month, $8.50 per 3 months. In other USA lacalities $26.00 per year, $14.00 per six months, $7.50 per three months. Canada $30.00 per year; other countries $31.00 per year.

15 cents per copy.

Dienraščio kainos:

Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	$30.00
pusei metų	$16.00
trims mėnesiams	$8.50
vienam mėnesiui	$3.00
Kitose JAV vietose:	
metams	$26.00
pusei metų	$14.00
trims mėnesiams	$7.50
vienam mėnesiui	$2.50
Kanadoje:	
metams	$30.00
pusei metų	$16.00
vienam mėnesiui	$3.00
Užsieniuose:	
Metams	$31.00
pusei metų	$18.00
vienam mėnesiui	$4.00

Naujienos eina kasdien, išskiriant sekmadienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. Telef. HAymarket 1-6100.

Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro Šeštadieniais — iki 12 val.

Portugalijos socialistai metasi kovon

Portugalijos socialistai demokratai, vedę atkaklią kovą prieš diktatorių Oliveira Salazar, ryžosi vesti dar gieztesnę kovą prieš komunistinę diktatūrą, kurią Portugalijai nori primesti tie patys kariai. Portugalijos generolai buvo pats didžiausias Salazaro diktatūros ramstis, o dabar tie patys kariai bando primesti Partugalijai komunistinę diktatūrą.

Portugalijos karo vadai, įsitikinę, kad diktatūra ir netvarkinga kolonijų administracija, privedė prie bankroto, sustabdė pažangą ir nusmugdė švietimą, ryžosi likviduoti 48 metus buvusią diktatūrą ir ėmėsi kitaip tvarkyti valstybės reikalus. Vietoje demokratinės santvarkos, generolai palinko į komunistinę sistemą. Jie naudoja savo rankose turimus ginklus, kad galėtų dar labiau išnaudoti Portugalijos gyventojus, o patys galėtų naudotis tomis pačiomis privilegijomis, kokias jie turėjo diktatūros laikais.

Sukilimą ruošęs Portugalijos kariuomenės štabas sudarė vadinamą Karo jėgų organizaciją, susidedančią iš įvairių ginklų rūšių atstovų, bet parinko komunistinėmis idėjomis susižavėjusius karius, kurie dabar yra tikri krašto valdytojai. Karo jėgų organizacija sprendžia visus pagrindinius politikos ir krašto valdymo reikalus. Kariai turėjo visus ginklus Salazaro laikais, jie kontroliuoja tuos pačius ginklus ir šiandien. Jie vartoja visas priemones komunistinei diktatūrai krašte įvesti.

Didele rakštimi Portugalijos karo vadams buvo už demokratinę santvarką kovojusieji socialistai. Jie savo mitinguose ir laikraščiuose nurodinėjo komunizmo pavojų demokratinei santvarkai. Jie patarė krašto gyventojams demokratiniu būdu išrinkti steigiamąjį seimą, paruošti konstituciją ir tvarkytis, kaip tvarkosi visos žmogaus teises gerbiančios tautos. Krašte buvo pravesti rinkimai ir socialistai gavo daugiausia balsų. Premjeru Karo Jėgų organizacija parinko komunistuojantį generolą, karo vadovybėn pastatė Maskvos politiką remiančius karius. Jie valo buvusią Portugalijos kariuomenę nuo nepageidaujamų žmonių. Jie prievarta suvienijo darbininkų profesines sąjungas ir priešakin pastatė komunistuojančius žmones. Pagal centro įsakymą jie įtraukė į profesines sąjungas visus darbininkus.

Unijon buvo įrašyti ir Portugalijos socialistų dienraštį renkantieji ir spausdinantieji darbininkai. Prieš porą mėnesių vienam rinkėjui nepatiko redaktoriaus parašytas straipsnis. Jis to straipsnio nerinko. Kilus konfliktui, naujai sudarytoji unija parėmė dienraštį Respublica. Karių paruoštos unijų taisyklės leidžia darbininkams perimti bet kurią bendrovę, jeigu kyla konfliktas su savininkais. Socialistai nepasijuto, kai neteko dienraščio. Socialistų partijos pirmininkas Soarez rengėsi trauktis iš vyriausybės, jeigu partijai nebus atiduotas pagrobtas dienraštis. Prasidėjo tąsynės po naujus "teismus", unijos posėdžius. Reikalas buvo svarstomas ministerių kabinete. Dienraštis Respublica buvo atiduotas socialistams, bet unija pasiskundė Karo Jėgų organizacijai. Praeitą ketvirtadienį Portugalijos Karo Jėgų Organizacija atidavė socialistų dienraštį komunistuojančiai darbininkų unijai.

Socialistų partijos pirmininkas M. Soares atsistatydino iš vicepirmininko pareigų ir kvietė visus socialistus kovon prieš komunistinę diktatūrą, varžančią laisvą spaudą ir nerespektuojančią pagrindinių žmogaus teisių. Socialistai ir demokratai liberalai paskutiniuose rinkimuose gavo 64% visų balsų. Soares krašto gyventojų daugumos vardu kvietė visus pasipriešinti kariams, valdžiusiems tautą 48 metus ir norintiems ją toliau tebevaldyti. Vietoj Lisabono, socialistai pradėjo leisti Respublica Coimbros mieste, kur didelė spaudos darbininkų dauguma yra demokratai, priešingi komunistinei prievartai.

Portugalijos Karo Jėgų Organizacijos nariams labai nepatiko socialistų paskelbtas raštas, kiek Maskva yra išleidusi pinigų Portugalijai pavergti. Pasirodo, kad iki šių metų balandžio pabaigos, Maskva davė Portugalijos komunistams virš 60 milijonų dolerių. Mažai ir neturtingai Portugalijai — tai labai didelė suma. Socialistai nurodė, per kokius bankus ir kuriems asmenims Maskvos pinigai buvo siunčiami.

Portugalijos Karo Jėgų Organizacija, baigusi ilgą posėdį liepos 10 dieną, nutarė panaikinti buvusias politines partijas ir valdyti kraštą be steigiamojo seimo. Kaip socialistų, taip liaudininkų demokratų partijų centrai paskelbė, kad karių nutarimas ruošia kelią į diktatūrą Portugalijoje. Labai aštriai kritikavo premjerą Goncalves portugalų kariuomenės majoras Jose de Canto. Jis pasisakė prieš Respublikos atėmimą iš socialistų ir atidavimą komunistams. Panašiai komunistai elgėsi Rusijoje ir rusų karo jėgų okupuotoje Lietuvoje.

MYKOLO DRUNGOS KOVA "UŽ FRONTO"

BIRUTĖ KEMEŽAITĖ

"Naujienose" (1975 - 6 - 14), straipsnelyje "Reikia kovoti ir "Už Fronto", M. Drunga mėgina apginti ir pateisinti kolaboraciją (bendradarbiavimą su okup. kraštu), net pristatyti ją kaip būtinybę Lietuvos išlaisvinimui.

M. Drunga jaudinasi, kad A. T., kedendamas "Užatlantės laiškus" iš Vilniuje spausdinamo savaitraščio "Literatūra ir Menas", pacitavo Vacio Reimerio teigimą, kad išeivijos lietuviai, kurie naudojasi bendradarbiavimo kontaktais su okup. Lietuva, nemanytų, kad jiems pasiseks tenai (Lietuvoje) skleisti komunistams priešiškos ideologijos mintis.

M. Drunga atskuba su pastaba, kad A. T. neturėjo tokį Reimerio pasakymą paimti už tikrą pinigą, nes, anot Drungos, bendravimo su išeivija keliu komunistinę Lietuvą jau yra pasiekusios laisvos minties idėjos, tik, girdi, situacijos jautrumas ir pati šio reikalo esmė, dar neleidžia apie tai viešai kalbėti.

Nors kartą išlindo yla iš maišo. Lig šiol buvo vis ginamasi, kad jokio bendradarbiavimo su okup. kraštu nėra. Reimeris kalba apie bendradarbiavimą, o Drunga švelnina bendravimu... Ar bendravimas ar bendradarbiavimas, ar kultūriniai ryšiai, juk visi šie vardai turi tą patį tikslą: spekuliacija Lietuvos nepriklausomybe ir tautos laisve.

Gerai, kad nors Drunga pripažįsta, jog tas bendradarbiavimo ginklas yra dviašmenis: kad be išeivijos kolaborantų, ir bolševikams iš to yra naudos. Tik gaila, kad M. Drunga nedrįsta pasakyti tiesos, kas praktiškai iš to turi tos naudos daugiau. Bet mums labai daug pasako jo teigimas, kad visa tai žinodami okup. Lietuvos vadai tuos bendradarbiavimo kontaktus leidžia tik labai suvaržytomis sąlygomis ir tas sąlygas nustato pats okupantas.

M. Drunga rašo: "Bendravimas, taip drąsiai nusigriebtas rezistencinis ginklas išeivijos rankose, ir turi pasitarnauti bolševikinio melo griovimui iš vidaus ir fanatiškosios bolševikinės vienybės ardymui".

Tačiaup yra aiškiai matoma ir skaudžiai jaučiama, kad tas kolaborantų dviašmenis ginklas, neva skirtas priešų vienybei ardyti, komunistų naudai į mus atsukta ašmenų puse, bendradarbiautojų rankomis jau baigia savo pačių išeivių bendruomenės vienybę suardyti; vietoj griauti bolševikinį melą, bolševikams pasitarnauja patys skleisdami melą "Drauge", "Darbininke", "Vienybėje", "Dirvoje" ir kitur.

Komunistų inspiruoti jų diktatūrinio rėžimo agresyvumu, kolioja, niekina išeivijoje savo brolius. Kiekvienam, kuris tik pasinaudojo tuo bendradarbiavimo kontaktu, komunistai labai greit išplovė smegenis, nes sugrįžę, ir tie, kurie niekados nebuvę aktyvūs kolaborantai, dabar visa gerkle šaukė už bendradarbiavimą su pavergtos Lietuvos komunistiniais vadais, žinoma, tėvynės "išlaisvinimo" vardan. O keliems iš tų komunistų mūsiškiai sugebėjo išplauti smegenis? Nei vienam! Tad kas iš to bendradarbiavimo daugiau sau laimi? !

Mūsų bendradarbiautojai (be abejo, inspiruojami okup. Lietuvos komunistų) išeivijos Lituanistinėms mokykloms įbruko vadovėlius, kurių netinkamais vaizdais ir užuominomis siekiama suniekinti Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį išeivijos jaunimo akyse, kuriuose (greičiausiai sąmoningai) net nėra minimas rusų pavergtoje Lietuvoje vykdomas genocidas, trėmimai į Sibirą, nieko nesakoma apie didvyriškai už laisvę žuvusių Lietuvos partizanų kūnų (išniekinimui) mėtymą po turgaviečių aikštes, tikinčiųjų ir katalikiškos bažnyčios persekiojimą.

Tenai nėra nei vieno paveikslo, liudijančio pavergtos Lietuvos tragediją, nors jų pilna išeivijos Genocido parodose, tik neatsiranda tokių, kurie surinkę Lituanistinės mokyklos vaikus atvestų į ją su savo tėvynės tragedija susipažinti. Tačiau atsiranda pakankamai jaunimo organizatorių komun. Lietuvos pionierių stovykloms, studentams pasiųsti į Vilniaus universitetą.

Tai šitoks nutautinimo darbas okup. Lietuvos komunistų yra varomas išeivijoje bendradarbiavimo keliu, o ką už tai mūsų bendradarbiautojai laimėjo to dviašmenio ginklo antrąja (bolševikinei vienybei ardyti skirta) puse pavergtos tėvynės išlaisvinimo kovai? Tiek, kad nė pro mikroskopą įžiūrėti nebūtų galima.

Už tą išdavikišką darbą jie turi naudos tik sau: pakankamai rusiškos "vodkos" sąžinei apmarinti, plokštelių, kur dviprasmiai (neva patriotiški) žodžiai įvilkti į slaviško charakterio estradinių dainų skambias melodijas, propagandinių (okupantą liaupsinančių) knygų, žurnalų, meno išdirbinių ir kitokių gėrybių, kurias jie Amerikoje pelningai pardavinėja.

Kas M. Drungai leido kalbėti mūsų visų vardu, teigti, kad to bendradarbiavimo ginklas yra išeivių rankose? Jis yra tik frontininkų bendruomenės rankose, o ne visų išeivių. Didžioji dauguma mūsiškių priešinasi, protestuoja prieš tokį bendradarbiavimą, pripažindami tik vienašmenį besąlyginės kovos ginklą, kuris skirtas tik okupantui, o ne saviesiems skaldyti.

Žinoma, palaikydami kultūrinius ryšius su okupuotu kraštu, patys kolaborantai nieku neriziukuoja. Į pavojų yra statoma visa mūsų pavergta tauta ir išeivija. Kokią teisę turi ta maža diktatorių grupelė su kitokio įsitikinimo bendruomenės žmonėmis nesiskaityti, o tik pagal savo vienų nuomonę vesti derybas su bolševikais ir jų lietuviškais tarnais mūsų visos tautos (pavergtos ir išeivių) vardu?

M. Drungai atrodo, kad jei komisarų ir policijos persekiojamoje Lietuvoje buvo surinkta virš 17.000 parašų peticijai už religinę laisvę, tai tas saugumas arba apsnūdęs, ar silpnas, ar tyčia praleidęs, pastebėti nenorėjęs tos antisovietinės akcijos. Jis pabrėžia: "Iš to peršasi išvada, kad akliausi bolševikai dar nėra visu kūnu ir siela pavergę lietuvių tautą, kad "tarybinė" sistema yra kartkartėmis sabotuojama ir iš vidaus".

Jeigu senis Drunga šitaip kalbėtų, tai pamanyčiau, kad jam jau smegenys kalkėja, nes būtų nepatogu pabėgusiam nuo raudonųjų siaubo prikišti okupacijos nepažinimą. Todėl visai nenuostabu, kad šis, viskuo pertekęs, užaugęs laisvėje, visą laiką maitinamas tik kolaboracinėmis idėjomis, išlepęs jauniklis M. Drunga yra toks naivus ir politiškai nesubrendęs. Be abejo, jis nėra skaitęs nė vieno Sibiro kankinio atsiminimų, nėra matęs Genocido parodų ir jose kankinių paveikslų. Tikriausia M. Drunga mano, kad ir Romas Kalanta susidegino todėl, kad nebuvo užtektinai pavergtas. Jis net nežino, kad po tų parašų surinkimo žmonės buvo suiminėjami, tardomi, teisiami, kankinami ir net ištremiami iš savo krašto, bet ir šitai jų nesulaikė nuo tolimesnio priešinimosi, nuo "Kronikos" leidimo ir t. t.

M. Drunga pataria (jo suprastą) šiuometinį okupantų geros valios nuolaidumą išnaudoti, sakydamas: "Čia ir praverstų, šalia veiksnių vedamos tiesioginės kovos, bendravimo priedanga varoma netiesioginė kova". Tačiau M. Drunga nepasako pagrindinės tiesos, kad ta savo "netiesiogine" kova, tuo dviašmeniu savo ginklu jau seniai jie deda pastangas sužlugdyti tą veiksnių tiesioginę kovą. Tai šitokia tautinė spekuliacija vyksta po bendradarbiavimo priedanga.

Ar tai tik tokia tautinio sąmoningumo yra tas gausus prieauglis, kuriuo taip džiaugiasi frontininkų bendruomenė? Tai į šitokias rankas jie su pasididžiavimu skuba atiduoti išeivijos visuomenę?!

Aš siūlau M. Drungai, sutikus p. Gudeli, su dėkingumu pabučiuoti jam ranką, kad į savo rimtas, patriotines "Naujienas" patalpino "Už Fronto" kolaboracinės kovos kratinį. Gal tik todėl, kad mūsų skaitytojai pamatytų kaip "patriotiškai" galvoja Nainio bendruomenės jaunimas...

Koki vadai, toki ir nariai...

"NAUJIENOS" BOLŠEVIKAMS YRA RAKŠTIS JŲ AKYSE

Prof. Dr. agr. Jurgis Krikščiūnas

MONOGRAFIJA

Redagavo Juozas Audėnas

29

Užmezgusi santykius su Lenkijos vyriausybe, Lietuvos vyriausybė, J. Tūbelio vadovaujama, atsistatydino. Naują vyriausybę sudarė kun. V. Mironas. Lygiai po metų, t. y. 1939 m. kovo mėn Lietuvą sukrėtė kitas įvykis — Vokietijos ultimatumas, kai buvo atplėštas Klaipėdos kraštas. Mirono vyriausybė atsistatydino, o naują sudarė gen. Jonas Černius, į ją įtraukdamas du valstiečių liaudininkų žmones: prof. dr. J. Krikščiūną — žemės ūkio ministeriu ir prof. dr. A. Tamošaitį — teisingumo ministeriu, be to, du krikščionių demokratų žmones: prof. L. Bistrą — švietimo ministeriu ir K. Bizauską — ministerio pirmininko pavaduotoju. Įtrauktas ir vienas voldemarininkas — inž. K. Germanas — susisiekimo ministeriu; J. Urbšys, nepartinis — užsienių reikalų ministeriu ir dar trys generolai: K. Skučas — vidaus, J. Sutkus — finansų ir K. Musteikis — krašto apsaugos ministeriais. Pastarieji trys buvo "nepartiniai" tautininkai.

Ši vyriausybė krašte sutikta gana entuziastingai. Tikėtasi tada daug pakeitimų Lietuvos vidaus gyvenime: organizacijų laisvės, nes visos politinės partijos, daug kultūrinių ir kitokių organizacijų jau nuo 1935 m. buvo uždarytos; spaudos ir susirinkimų laisvės, kurios nebuvo nuo gruodžio perversmo dienos, ir kt. Ši vyriausybė buvo praminta "Vieningo darbo vyriausybe". Deja, ši vyriausybė jokių vidaus gyvenimo reformų nepadarė. Ji tik sudarė sąlygas Tautininkų Sąjungai viduje stiprintis, nes ji jautėsi nebesanti padėties viešpats, o jai stiprintis ir organizuotis buvo palikta pilnutėlė laisvė.

Černiaus vyriausybės kadencijoje įvyko didelių ir labai svarbių įvykių, visą pasaulį palietusių. 1939 m. rugpiūčio 23 d. Vokietija su Sovietų Sąjunga pasirašė Maskvoje sutartį ir po savaitės, t. y. rugsėjo 1 d., pradėjo Antrąjį pasaulinį karą. Jos abi užpuolė Lenkiją ir per tris savaites ją sužlugdė. Abu minėtos sutarties pasirašytojai rugsėjo 28 d. pasirašė slaptą protokolą, kuriuo pasidalino įtakų sferomis, o faktinai kaimyninių valstybių teritorijomis. Labai kietai Sovietų Rusijos spaudžiamos Estija, Latvija ir Lietuva buvo priverstos įsileisti raudonosios armijos įgulas į savo valstybes. Ta kaina buvo iš Sovietų Sąjungos atgautas Vilnius su maža Lietuvos žemių dalimi.

Be bendrų didžiųjų valstybės darbų, kuriuose J. Krikščiūnas aktyviai dalyvavo, naudodamasis žemės ūkio ministerio padėtimi, norėjo suorganizuoti ūkininkus jų profesiniais pagrindais ir kad Žemės Ūkio Rūmai būtų ir Ūkininkų Rūmais. Antra, jam rūpėjo pagilinti žemės reformą. Bet šie jo sumanymai ir bandymai juos įgyvendinti buvo viena iš priežasčių, kad 1939 m. lapkričio 21 d. Černiaus vyriausybė atsistatydino. Tiksliau kalbant, prezidentas Smetona ją atstatydino.

1922 m. Steigiamojo Seimo priimtu žemės reformos įstatymu, buvo paliekama žemės savininkui 80 hektarų nenusavinamos žemės norma, kurią 1929 — 1930 m. tautininkų vyriausybė pakeitė į 150 ha normą. O iš kurių žemė jau buvo žemės reformos reikalams paimta, tiems buvo atlyginama mišku arba pinigais.

J. Krikščiūnas, labai gerai žinodamas Lietuvos žemės ūkio sąlygas ir jo gamybinį pajėgumą, matė, kad smulkesni ūkiai yra produktingesni už stambiuosius. O antra, savarankiškai ūkininkauti tinkamų ir žemės gauti norinčių šeimų buvo gana daug. Krikščiūnas taip pat gerai žinojo, kad prezidentas Smetona iš viso buvo nusistatęs prieš žemės reformą. Todėl jis šio klausimo oficialiai ir nekėlė. Šį savo sumanymą jis išdėstė uždarajame seimo posėdyje, norėdamas patirti seimo daugumos nuomonę. Jis siūlė nenusavinamos žemės normą sumažinti iki 60 hektarų.

Prieš šį siūlymą labai griežtai pasisakė seimo narys ir Žemės Ūkio Rūmų direktorius Stasys Jakubauskas ne tik seime, bet ir spaudoje (Lietuvos Aide ir Vaire) ilgais straipsniais. To užteko. Jurgio Krikščiūno sumanymas dienos šviesos neišvydo, ir pats sumanymo autorius turėjo palikti žemės ūkio ministerio postą. Prezidentas Smetona jokiu būdu nebesutiko dr. Krikščiūno įsileisti į adv. Merkio lapkričio 22 d. sudarytą vyriausybę. Šis postas atiteko Juozui Audėnui, šios monografijos redaktoriui.

Politiniame darbe

Inteligentų žmonių politinis pasiskirstymas Lietuvoje dažniausiai turėdavo ideologinį pagrindą, kurį pasirinkdavo jau mokiniai mokyklos suole. Kai J. Krikščiūnas Marijampolėje buvo paskutiniųjų klasių gimnazistas (1912 — 1914), jau veikė dvi ideologinės moksleivių organizacijos: ateitininkai — katalikiškai religinių principų ir aušrininkai — liberalinių principų. J. K., kaip žinome, pasirinko aušrininkus.

1914 metų rudenį, atvykęs studijų į Petrapilį, J. Krikščiūnas tuojau įstojo į slaptai veikusią lietuvių studentų liaudininkų kuopą. Jis taip pat įsijungė ir į slaptai veikusią Lietuvos Socialistų Liaudininkų Partiją. Be jokių svyravimų J. Krikščiūnas išbuvo tvirtu demokratu ir liaudininku iki savo mirties.

Reikia manyti, kad Jurgis Krikščiūnas, kaip uolus Petro Kriaučiūno lietuvių kalbos ir literatūros mokytojo mokinys, nesitenkino vien Aušrine, jaunimui skirta tautinės ir liberalinės minties laikraščiu. Jo santykiai su mokytoju ir gimnazijos bibliotekos vedėju, iš kurio gaudavo daug knygų skaitymams, galėjo būti kiek gilesni. Kriaučiūnas, tikriausiai, Jurgiui duodavo ir užgintojo vaisiaus, t. y. slaptosios lietuvių spaudos, kaip Varpas, Ūkininkas ir kt. O juk ir jo tėvo namuose buvo slaptai ši spauda laikoma. Jei apie ją gerai žinojo ir ją skaitė Jurgio brolis Matas, tai ją bus skaitęs ir studijavęs ir Jurgis Krikščiūnas. Todėl jam negalėjo būti nežinomos Lietuvos Demokratų Partijos programos, 1902, 1906 ir 1914 metais Varpe paskelbtosios. Šitose programose reikalauta Lietuvai nepriklausomybės su demokratiniu būdu rinktu seimu Vilniuje.

Jei 1902 ir 1906 metų programose daugiau buvo tautiniai, žemės ūkio ir kultūriniai reikalavimai, tai 1914 metų programoje buvo įdėta ir labai plati socialinių klausimų programos dalis. (1914 m. Varpas Nr. 3).

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE DIENRAŠTĮ "NAUJIENAS"
JOS VISAD RAŠO TEISYBĘ

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Priima ligonius pagal susitarimą.
Jei neatsiliepia, skambinti 374-8012

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPIMO TAKŲ CHIRURGIJA
Telef. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtad. 1—7 val., antrad., penktadieni nuo 1—5, treč. ir šeštad. tiktai susitarus.

DR. PAUL V. DARGIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Westchester Community klinikos Medicinos direktorius.
1938 S. Manheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3—9 darbo dienomis ir kas antrą šeštadienį 8—3 val.
Tel. 562-2727 arba 562-2728.

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS
AKUŠERIJA IR MOTERŲ LIGOS
GINEKOLOGINĖ CHIRURGIJA
6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatsiliepia, skambinti MI 3-0001.

TEL. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ AKIŲ LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS
Tel.: 561-4605 ir 489-4441
ODOS LIGOS — CHIRURGIJA
OFISAI:
2603 W. NORTH AVE.
(Prie Western Ave. kampo)
5214 No. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet. Tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS
OPTOMETRISTAS
KALBA LIETUVIŠKAI
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA
2656 WEST 63rd STREET
Val.: antrad. nuo 1—4 po pietų, ketvirtad. nuo 5—7 val. vak.
Ofiso telef.: 776-2880
Naujas rez. telef.: 448-5545

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

V. Tumasonis, M. D., S. C.
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: GIbson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telef. HE 4-2123. Jei neatsiliepia, tai telef. GI 8-6195.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PRospect 6-5084

BUY U.S. SAVINGS BONDS
WHERE YOU BANK OR WORK

MŪSŲ SPARNAI

(Tęsinys)

J. Kregždė rašo apie Naujamiesčio parapijos likimą. Aprašo šios parapijos kūrimosi ir jos po II Pasaulinio karo sunaikinimą. Šiame rašinyje bus įdomu skaitytojui žinoti, kaip senais laikais žmonės buvo verčiami lankyti bažnyčią ir už nesilankymą bažnyčioje bausmės: "Iš ano meto yra išlikęs Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kanclerio, Vilniaus kaštelionio, žymaus valakų reformos vykdytojo, Naujamiesčio reformatų bažnyčios fundatoriaus ir globėjo Eustachijaus Valavičiaus 1583. VIII. 4 nuostatas Upytės valsčiaus valstiečiams dėl reformatų bažnyčios ir mokyklos Naujamiestyje lankymo.

Nuostatas buvo paskelbtas Naujamiesčio dvaro urėdui Petrui Vodorackiui, kaip naikinti Naujamiestyje ir jo apylinkėse stabmeldystę, raganavimą, burtininkavimą, svetimoteriavimą ir kitas piktadarystes. Nuostatas reikalavo, kad kaimų valstiečiai kiekvieną sekmadienį eitų į bažnyčią klausytis Dievo Žodžio ir melstis. Jeigu kuris negalėtų ateiti, tai turi apie tai pranešti suolininkui arba dešimtininkui, o suolininkas, būdamas bažnyčioje, turi pranešti kunigui ir išaiškinti priežastis.

Jei pats valstietis negali, tai turi ateiti jo žmona, sūnus, duktė arba šeiminykštis. Jeigu niekas iš kiemo neateitų ir priežasščių nepraneštų, šeimos galva baudžiamas 1 grašio bauda špitolės naudai. Baudą turįs išieškoti vaitas. Jeigu kitą kartą be pateisinamos priežasties į bažnyčią neateitų — moka 2 grašius". O jeigu ir trečią kartą toks nedievobaimingas neklaužada žmogus pasirodytų esąs mano mieste arba valsčiuje, jis turi būti vaito pristatytas urėdininkui ir urėdininkas turi jį įkaustyti į kenges ir laikyti per dieną prie bažnyčios, ir jis turės sumokėti, laikomas kengėse, dvigubą baudą, t. y. 4 grašius špitolei, o kol nesumokės, neturi būti paleistas. O tam reikalui turi būti paskirti visuose kaimuose dešimtininkai, t. y. 9 valakams dešimtasis, kuris tai prižiūrėtų ir visada sekmadienį ateitų su savo dešimtijos žmonėmis, privalančiais ateiti, ir išeidamas iš bažnyčios praneštų kunigui tuos, kurie nebūtų atėję ir dėl kurios priežasties, ir kunigas turi tai įrašyti registre".

"Burtininkus, kerėtojus, girtuoklius, svetimoteriautojus ir pan. asmenis liepiama išvaryti iš miesto ir valsčiaus, leidžiant jiems pasiimti pusę savo turto". Kažin kas dabar būtų, jeigu koks kunigėlis ar kas kitas tokį įsakymą išleistų?

Be to, buvo baudžiami ir tie tėvai, kurie savo vaikų nuo 8—15 metų amžiaus neleisdavo į mokyklą.

Vilius Variakojis rašo apie reformatų bažnyčią Griežės sodyboje.

Jurgis Jašinskas — apie Devenių kultūrinį fondą.

Prof. kun. Povilo Jakubėno paskutinis laiškas rašytas iš Šveicarijos "Pelikan" prieglaudos, Motiejui Tamulėnui.

Duodama žinių iš Lietuvių Evangelikų Tarybos. Dabartinė Lietuvių Evangelikų Taryba tokios sudėties: pirmininkas general. superint. kun. Stasys Neimanas, vicepirm. prof. kun. A. Jurėnas ir senj. kun. A. Trakis, sekr. dr. V. Bylaitis ir ižd. V. Žiobrys.

Ši Taryba pasisakė dėl Australijos ir Naujosios Zelandijos Lietuvos, Latvijos ir Estijos pripažinimo rusams. Rūpinosi Simo Kudirkos, Aloyzo Jurgučio ir jo šeimos reikalais. Taip pat pasisakė ir dėl Naujienų boikoto: "LET pasisakė prieš JAV L. B. krašto valdybos paskelbtą boikotą dienraščiui "Naujienos", kas moraliai prieštarauja spaudos laisvės principams".

J. Kregždė rašo apie mirusį 1975 m. kovo 29 d. Čikagoje, diplomuotą komersantą Jurgį Jakubonį.

Kun. S. Neimanas suteikia žinių apie mirusį matininką Joną Tatorių.

Danutė Kregždienė įdomiai aprašo savo viešnagę Australijoje. Tarp kitko, ji sužinojo iš vieno lietuvio, kuriam tekę Naujoje Gvinėjoje per džiungles vesti elektros įrengimus. Jis ten dirbdamas patyrė tokį dalyką: "Prieš keletą metų surado džiunglėse gyvenančią naują gentį — clan. Toji gentis praktikuoja tokį paprotį: kai miršta šeimos galva — vyras, tai likusieji nariai per šermenis pasidalo lavoną ir jį suvalgo, tikėdami, kad jo išmintis ir jėgos pereis jiems, o žmonai ant kaklo uždeda rankos kaulus . . .".

GRADINSKAS
VĖSINTUVAI IR SENIAUSIEMS NAMAMS
2512 W. 47 ST. • FR 6-1998
Sekm. ir treč. uždaryta.

GĖLĖS VISOMS PROGOMS
Beverly Hills
GĖLINYČIA
2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GĖLININKAS
(PUTRAMENTAS)
Linksmumo arba liūdesio valandom gražiausios gėlės ir vainikai antkapių papuošimui ir sezoninės kapams gėlės.
ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 586-1220

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERĖNAS
Tel. WA 5-8063

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. A. M.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 11:30—12 val. ryto. — Šeštadieni ir sekmadieni nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Telef.: HEmlock 4-2413
7159 So. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO, ILL. 60629

FOREST FIRES HURT OUR FOREST FRIENDS
Our wildlife has no defense against the careless use of fire. So please follow Smokey's ABC's: Always hold matches till cold. Be sure to drown all campfires, stir the ashes, and drown them again. Crush all smoking dead out.
Please! Only you can prevent forest fires

Laima Kasparaitytė rašo apie "Hipotetinį pilietį". Apibudinusi amerikietį, įsipilietinusį lietuvį ir gimusį Amerikoje lietuvį pastebi: "Įdomu būtų pamatyti, kas atsitiktų, jeigu susidarytų situacija, kuri kviestų visus lietuvius palikti amerikietišką gyvenimą ir vykti kariauti Lietuvon".

Čia pat norėčiau jaunai Laimutei pridėti, kad vistik nemažas skaičius lietuvių, gyvenančių Amerikoje, įvairiais įmanomais būdais padėtų Lietuvai atsistatyti. Tiek pat nemažas skaičius būtų už Lietuvos laisvę, kariaujančių karių eilėse.

Duodama žinių iš okupuotos Lietuvos bei užsieniuose gyvenančius lietuvius. Be to, žurnale talpinama Dagio ir kitų eilėraščiai.

Bendrai, 95 puslapių žurnalas "Mūsų Sparnai" tikrai puikiai redaguojamas.

Stasys Juškėnas

Chicagos Savings & Loan Association

Chicago Savings and Loan Association smarkiai ekonominiai auga. Tai yra dar viena lietuviška įstaiga, kuri turi pasitikėjimą iš taupytojų pusės.

Po John Pakel tragiškos mirties, buvo galvojama, kad jo mirtis pakenks gyvavimui šios bendrovės. Tačiau šiandien matome, kad nauja bendrovės administracija, vadovaujama pirm. Filomenos Pakel ir jos vyr. sūnui John Pakel, sėkmingai ir sumaniai veda vizną.

Per paskutinius du metus, įvedus moderniską sistemą ir ta pagerinta sistema padeda augti bendrovės sėkmingam kapitalui. Finansinis bendrovės stovis kasdien auga, kartu su pasitikėjimu vadovybe. Todėl visiems lietuviams patariama, ypač tiems, kurie atvažiuoja į Chicagą atostogoms, tuojau užeiti ir aplankyti bei pamatyti, kokia Chicagos Savings and Loan Association yra. Svečius vadovybė maloniai priimtų ir parodytų visą įstaigą. Dar ir kavute pavaišintų.

Taip pat noriu pažymėti, kad ši bendrovė jau turi ir priima taupytojus iš kitų miestų.

Charles P. Kal

JŪRININKUS NUO LIGŲ KOPŪSTAI IŠGELBĖJO

Rauginti kopūstai visur populiarūs, nes turi vitamino C. Vitamino stoka labai vargindavo jūrininkus ir kareivius. Karo metu Amerikos krautuvėse buvo sunku gauti raugintų kopūstų, nes kopūstai buvo siunčiami kariuomenei.

1700 metais britų kapitonas James Cook sužinojo, kad rauginti kopūstai prie kito valgio išgydė sergančius jūrininkus. Kai kapitonas Cook rengdavosi ilgon jūrų kelionėn, pasiimdavo 7,860 svarų raugintų kopūstų. Nevirti rauginti kopūstai turi dar ir mineralų. Dr. Linus Pauling sako: "Rūgštūs kopūstai turi daug vitamino C, be to, turi maistingų elementų, geležies".

Dr. J. Adomavičius tik vieną čierkutę per metus leidžia išgerti, bet pataria valgyti ne tik kopūstus, bet ir raugintą pieną, nes iš naturalių produktų gaunamas geresnis vitaminas, negu pirktiniai vitaminai. mš.

Šiai jaunai mergaitei nevyksta iškelti aitvaro. Rodos, aitvaras yra paprastas dalykas, bet jei nemokėsi gerai virvutės pririšti, jei nesilaikysi reikalingos pusiausvyros, tai aitvaras į padanges nebekils.

ŠATRIJOS RAGANA

1877 m. vasario 24 d. Medingėnuose gimė Marija Pečkauskaitė - Šatrijos Ragana (mirė 1930.VII.24).

Linkusi į pedagogiją, kunigų paremta, Šatrijos Ragana mokėsi Šveicarijoje pas pagarsėjusį pedagogą Foresterį, kurio raštus ji paskiau vertė lietuviškai ir jo kilnius mokymo dėsnius mėgino pritaikyti savo vedamoje Marijampolės "Žiburio" draugijos mergaičių progimnazijoje. Didžiojo Karo pradžioje ji gavo su ta mokykla keltis į Trakus, o paskui ir Maskolijon. Jos apysaka vaikams "Vincas Stonis" (1906 m.) ir Senkevičiaus nuotykinės vaikams apysakos "W pustyni i w puszczy" vertimas (1921 m. "Dykumose ir giriose") taip pat yra susiję su jos visuomeniškais pedagoginiais siekimais.

M. Biržiška,
(iš "Lietuvių tautos kelias")

SKAITYK PATS IR PARAGINK KITUS SKAITYTI NAUJIENAS

Susirinkimų
PRANEŠIMAI

★

— Joniškiečių Labdarybės ir Kultūros klubo piknikas įvyks sekmadieni, liepos 13 d. Vyčių sode ir salėje, 2455 West 47th St. Pradžia 12 val. Šokiams gros Tony Valiūno orkestras. Bus skanių šiltų valgių ir šaltų gėrimų. Taipgi šeimininkės iškeps skanių pampuškų. Klubas nuoširdžiai kviečia savo narius ir svečius atsilankyti ir linksmai praleisti dieną su joniškiečiais. A. Kalys

Metinė Mirties Sukaktis

JULIA STROLA

Mirė 1974 metų liepos mėn. 13 dieną, sulaukusi senatvės. Gimusi Lietuvoje, Anykščiuose. Utenos aps.

Palaidota Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Paliko nuliūdę: duktė Nellie Fuka, sūnus Algert Strole, žmona Vlasta, 5 anūkai: Dolores, George Jr., Gerald Fuka, Debra ir Andrew Strole; sesuo Jadvyga Purkens, dukterėčia Julia Verega.

Anksčiau mirė: vyras Anton Strola, sesuo Mary Stukas, brolis John Miškinis.

Mes Tavęs, Mūsų Brangiausioji, niekuomet neužmiršime. Tu pas mus jau nebesugrįši, bet mes anksčiau ar vėliau pas Tave nueisime.

Tebūna Tau lengva ši žemelė.

Nuliūdę lieka:

Duktė, sūnus, marti, anūkai, sesuo, dukterėčia.

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAIŠKINIMAI KIEKVIENĄ DIENĄ BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Neduokime nė viena jokio papiktinimo, kad mūsų tarnyba nebūtų peikiama, bet visame parodykime save nekaltybe, išmintimi, ramumu, meilumu, šventąja dvasia ir neveidmainiuga meile".
2 Kor. 6:3, 6.

• • •

Visi, kurie neša Viešpaties indus, bus neprietelio puolami. Jie turi kovoti prieš pasaulį, prieš kūną ir velnią. Jie turi budėti, būti atsargūs ir laikyti savo rūbus nesuteptus. Sėtonas bandys priversti juos susitepti su šiuo pasauliu ir pasiduoti jo nedoriems įpročiams ir geiduliams. Tačiau kiekvienas pasišventęs Dievo vaikelis turi sergėti save nuo bet kokio susitepimo. Gerasis mūsų Ganytojas ir Mokytojas ir mūsų tikėjimo Vadas yra pasakęs: "Palaiminti tyraširdžiai, nes jie regės Dievą".

• • •

Mažą knygutę, pavadintą JĖZUS PASAULIO IŠGANYTOJAS, gausite nemokamai, jei parašysite tokiu adresu:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET
CHICAGO, ILINOIS 60629.

ŠV. RAŠTO TYRINĖTOJAI

PETKUS
TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6
1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOwnhall 3-2108-9
TRYS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS
ĮAIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktoriai
MAŽEIKA & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE.
TRYS MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
MAŽIAUSIAS VIETA
REpublic 7-9600 REpublic 7-9601

EUDEIKIS
GAIDAS -- DAIMID
SENIAUSIA IR DIDŽIAUSIA LAIDOJIMO ĮSTAIGA
4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741 - 1742
4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440
MODERNIŠKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:
Chicagos
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Associacijos
AMBULANCE PATARNAVIMAS DIENĄ IR NAKTĮ.
TURIME KOPLYČIAS VISOSE MIESTO DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS
1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLympic 2-1003

PETRAS BIELIŪNAS
4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS
3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŪS
(LACKAWICZ)
2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIrginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY, Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS
3354 So. HASTED STREET Phone: YArds 7-1911

OLEGAS TRUCHANAS, NE ALGIS TREČIONIS

Gamtos tyrinėtojui ir fotografuotojui Olegui Truchanui žuvus, australiečiams po mirties jį įvertinus ir išaukštinus, kai kurie pasišovė būti jo biografais, neturėdami biografinių duomenų.

Naujienų š. m. birželio 25 d. laidoje paskelbtas Č. Gedgaudo straipsnis **"Algis Trečionis"**, su centrine antrašte **"'A Lithuanian born Tasmanian'"**. Olegą Truchaną visur vadindami Algiu Trečioniu, suminėjęs jo įkurdinimą Tasmanijoje, Č. Gedgaudas štai ką rašo: "Jo vardas dokumentuose tapo iškraipytas į 'Olegas Truchanas' — mat, kaip ponams anglo-saksams 'sunku ištarti'".

UNRRA'os universitete Miunchene teisę studijavome tik sauelė, gal apie tuzinas, lietuvių. Tūsų tarpe buvo ir Olegas Truchanas. Jo fizinę išvaizdą, net ir aprangą atsimenu ir po beveik trisdešimties metų. Jo biografinių duomenų, deja, beveik neturiu, nes kas gi tuomet galėjo nujausti, kad jis taps garsenybe. Tik tiek galiu drąsiai ir garsiai pasakyti: **jis buvo Lietuvos totorius ir jis buvo OLEGAS TRUCHANAS.**

Tur būt, ir Č. Gedgaudas žino, jog Lietuvos totoriai buvo viena iš pačių lojaliausių mažumų, bet pavardėmis nemainikavo. Tasmanijos anglosaksams nebuvo jokio reikalo jo dokumentų perrašinėti. Iš spaudos užuominų suprantame, jog ne kokį liguistos vaizduotės "trečionį", o Olegą Truchaną mirtin nusinešė putojančių vandenų masės, jog Olegas Truchanas lieka ir pomirtiniame leidinyje.

Alfonsas Nakas

Naujas Kryžių albumas

Prof. dailininkas Adomas Varnas paruošė naują papildytą Lietuvos kryžių albumą. Tas albumas bus pilnas rinkinys, išlikęs mūsų senovės liaudies meno istorinis dokumentas. Lietuvoje kryžiai ir koplytėlės jau baigė savo dienas. Vienus iš jų laikas ir okupantai sunaikino, o naujų statyti okupantas neleidžia. Kas bandė pastatyti kryžių, buvo priverstas nugriauti.

Reikšmingą religinio ir tautinio meno — kryžių rinkinį turi prof. Varnas. Tą darbą jis pradėjo Lietuvai atsikuriant ir rinko medžiagą važinėdamas po visą Lietuvą; ieškojo tų retenybių, kurių buvo dar nemažai. Fotografavo tūkstančius koplytėlių, senųjų stilingų, turinčių meninės vertės kryžių, koplytstulpių, dievukų bei šventųjų statulaičių. Lietuvoje būdamas išleido Kryžių albumą, nurodydamas kokioje vietoje toks ir toks kryžius buvo. Su kryžių paroda buvo nuvykęs į Italiją, kur vietiniai žmonės labai susidomėjo Lietuvos kryžiais.

Dabar norima išleisti pilną albumą, bet atsiranda rimtas finansinis klausimas. Reikalinga medžiaginė visuomenės parama bei talka. Prof. Ad. Varnas pats neišgali leidinio finansuoti, tik visuomenė ir mūsų organizacijos, kurios paprastai skiria kiek pinigų kultūrinei paramai, — mūsų dvarinės kultūros gyvybei išlaikyti.

Albumo projektas jau yra paruoštas ir laukia leidėjo. Norintieji prisidėti prie Kryžių albumo išleidimo, gali kreiptis į prof. Varną paskambinant tel. RE 5-8942. **mš.**

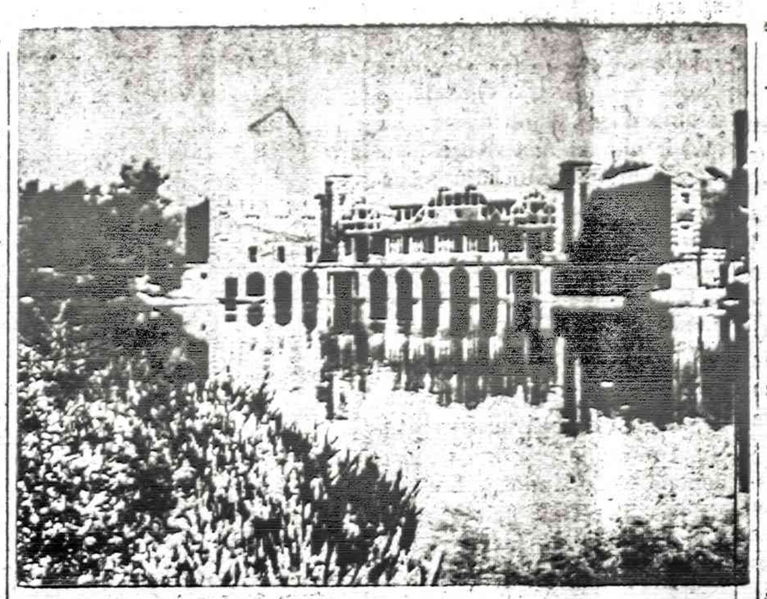

Čikagos Humboldt Parko lagūna, kuri užima 22 akrus.

nors priežasčių negalėtų dalyvauti metiniuose parengimuose, kad siųstų bent po penkinę. Naujienos yra vienas geriausių ir lietuviškiausių laikraščių, kuris nenuilstamai, neatlaidžiai, be atvangos ir griežčiausiai kovoja prieš Lietuvos pavergėjus, okupantus rusus ir jiems parsidavusius lietuvius. Naujienos nepriklauso jokiai politinei srovei ir pakraipai, jos yra nepriklausomos.

Bet jos, kaip ir kita lietuviškoji spauda, sunkiai verčiasi. Dėlto mes visi lietuviai, kam brangus spausdintas lietuviškas tiesos žodis ir lietuvių vienybė, remkime Naujienas. Dėl kelių dolerių nei vienas nepaliksime vargingesni, o Naujienas sustiprinsime. Juk ir pensininkai nuo š. m. liepos mėn. jau gavo 15—25 dol. padidintus pensijų čekius, tat nors mažą dalelę to priedo skirkime ir lietuviškiausio laikraščio Naujienų išlaikymui. 5 dol. vienam žmogui nedideli pinigai, kas galite aukokite ir daugiau, bet kai visi sumesime nors ir po penkinę, tai susidarys keli tūkstančiai ir jau bus šiokia tokia parama.

A. Pl.

GEROS DOVANOS

ŠIOS KNYGOS PARDUODAMOS DABAR "NAUJIENOSE" SU DIDELĖMIS NUOLAIDOMIS:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis.
Kietais viršeliais, vietoje $4.00 dabar tik $3.00
Minkštais viršeliais tik $2.00
Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTŪRA — ŽIAURŪS ŽMONĖS.
Kelionės po Europą įspūdžiai. Dabar tik $2.00

Galima taip pat užsisakyti paštu, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS,
1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

MARIA NOREIKIENĖ — VYTAUTAS ŽUKAUSKAS
2608 West 69th St., Chicago, Ill. 60629 • Tel. WA 5-2787
Didelis pasirinkimas įvairių prekių.
AUTOMOBILIAI, ŠALDYTUVAI, MAISTAS, PINIGAI.

MOVING — Apdraustas perkraustymas

Pigus ir sąžiningas patarnavimas. Naujausi kraustymo įrankiai. Ilgų metų patyrimas.

AL NAUJOKAITIS
2022 W. 69 ST., CHICAGO, ILL. 60636. Tel. WA 5-9209

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Cosmos Parcels Express Corp.
MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE
2501 W. 69th St., Chicago, Ill. 60629. — Tel. WA 5-2737
3333 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608. — Tel. 254-3320
Įvairių prekių pasirinkimas: motociklai, šaldytuvai, automobiliai, maistas, doleriniai Certifikatai.
V. VALANTINAS

JUBILIEJINIŲ METŲ NAUJŲ SKAITYTOJŲ VAJUS

NAUJIENOMS šiemet suejo 60 metų. Minint tą sukakti, gerbiant pirmojo Amerikos lietuvių dienraščio steigėjus bei lietuviškos spaudos pirmūnus ir atliekant būtinas pareigas amžinam lietuvybės išlikimui skelbiamas Naujienų platinimo vajus.

NAUJIENOS tvirtai stovi ir kovoja už Lietuvos ir pavergtų lietuvių laisvę, neidamos ir nesidėdamos į sandėrius su okupantais ar jų įgaliotiniais.

NAUJIENOS palaiko visas lietuvių demokratines grupes, jų bendras institucijas ir remia visų lietuvių bendruosius darbus bei tikslus.

NAUJIENOS atstovauja tyliąją lietuvių daugumą šiais pasimetimo, retorikos ir politinių iliuzijų laikais. Jos yra visiems įdomios, naudingos ir reikalingos, net būtinos. Ne veltui, gerose draugijose girti Naujienas yra mada. Lai ta mada tampa jas prenumeruoti.

Todėl Naujienų vadovybė ir Vajaus komisija Jubiliejinių metų proga skelbdama platinimo vajų kreipiasi į visus lietuvius pasekti lietuviškos spaudos pirmūnų pavyzdžiais užsiprenumeruojant Naujienas tikslu sudaryti pamatinę tolimesniems darbams ne tik laikraščio, bet ir visos išeivijos, taip pat pavergtos Lietuvos ir jos žmonių gerovei, siekiant visuotino lietuviškų reikalų renesanso.

KAINUOJA: Chicagoje ir Kanadoje metams — $30.00, pusei metų — $16.00, trims mėn. — $8.50, vienam mėn. $3.00. Kitose JAV vietose metams — $26.00, pusei metų — $14.00, vienam mėn. — 2.50. Užsieniuose — $31.00 metams. Susipažinimui siunčiama savaitę nemokamai.

Prašoma naudoti žemiau esančią atkarpą.

NAUJIENOS,
739 So. Halsted St.,
Chicago, Ill. 60608

Siunčiu _____ dol. Naujienų prenumeratai, Jubiliejinio vajaus proga paremdamas lietuvišką spaudą.

Vajaus proga prašau siųsti Naujienas vieną savaitę susipažinimui nemokamai ir be jokių įsipareigojimų.

VARDĖ IR VARDAS _____

ADRESAS _____

Skaitytojų Balsai

★

Gerbiamieji,

Į Naujienų gegužinę negalėjau atvykti ir tuomi paremti mano mėgiamą dienraštį, dėlto siunčiu jums 5 dol. čekį.

Siūlau ir kitiems Naujienų skaitytojams, kurie dėl kokių

TRUMPAI

— **Marija Eivaitė** iš Marquette Parko ir Carolyn Ladas iš Burbank apylinkės, baigusios Illinois universitetą Urbanoje, yra pakviestos Austrijos švietimo ministerijos mokyti anglų kalbą pietinėje krašto gimnazijoje. Jas rekomendavo universiteto germanistikos departamentas.

— **Jeannine Janulienė** perrinkta į Kennedy aukšt. mokyklos Tėvų ir mokytojų s-gos valdybą. Valdybon išrinktas mok. Eugene Jerkaitis.

— Tradicinė **Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus išvyka** bus liepos 20 d. Stone Crest Manor sodyboje, New Buffalo, Mich. Ella ir Juozas Katauskai Jr., vadovauja piknikui ruošti komitetui, į kurį įeina R. Mankus, Della Zūnas, Vincenta Radvilienė, Julia Mankus, Janina Marks, Eleonora ir Frank Zapolis, taip pat Moterų d-jos narės ir kiti muziejaus rėmėjai.

— **Liudas Stašaitis**, gyv. Gage Parko apylinkėje, grįžo iš ligoninės į namus. Sveiksta gydytojų ir žmonos priežiūroj.

— **Mečislovas Schlickis**, Hendersville, Pa., atsiuntė laišką su gerais linkėjimais visiems naujieniečiams ir Naujienoms. Rugpiūčio 9 d. jis ruošiasi švęsti 82 m. sukaktį, geru žodžiu prisimindamas savo gimtąją Stulgių parapiją ir Amerikos karuomenėje praleistą laiką 1918 m.

— **Elizabeth, N. J. lietuviai** pagerbė kompoz. Juozą Stankūną suruošdami jo kūrinių koncertą ir banketą Laisvės salėje. Kompozitoriaus J. Stankūno kūrinius išpildė sol. Irena Stankūnaitė-Silva, Angelė Kiaušaitė, Ona Zubavičienė ir Liudas Stukas taip pat Lietuvių parapijos choras, diriguojamas muz. Vinco Mamaičio. Iškilmėse dalyvavo Lietuvių Vargonininkų ir Muzikų S-gos pirm. Alg. Kačanauskas. J. Stankūnas yra sukūręs apie 200 įvairaus žanro muzikos kūrinių. Jis yra Muzikos Žinių kronikos bei apžvalgos redaktorius.

— **Ponia Anna Schwager**, Brookfield, Ill., atsiuntė labai gražiu rankraščiu rašytą tokį laišką: "Mielos Naujienos! Siunčiu jums $20 ir užsakau ateinančiam pusmečiui. Be jūsų man būtų labai nuobodu. Linkiu jums jūsų geruose darbuose geros sekmės. Šiandien jūsų piknikas, bet aš negalėjau dalyvauti. Todėl sveikinu jus visus, o Naujienoms siunčiu nors $4. Sveikina jus gal seniausioji skaitytoja? Man jau yra 88 metai".

— **Adolfas Jablonskis** iš Hickory Hills pratęsdamas prenumeratą, atsiuntė Naujienų paramai 4 dol. Tadas Normantas iš Glenwood, Ill., taip pat atsiuntė 4 dol. Naujienų vadovybė visiems rėmėjams nuoširdžiai dėkoja.

— **Balfo seimas** įvyks 1975 m. lapkričio mėn. 8 d. Chicagoje, Šv. Kryžiaus parapijos salėse. Seime bus svarstomi Įstatai ir renkami direktoriai, bei aptariami kiti Balfo reikalai. Balfo skyriai prašomi ruoštis seimui — laiku prisiųsti C. Valdybai skyriaus narių ir seimo atstovų sąrašus ir ruoštis seime dalyvauti. Seimą globoja Balfo Chicagos apskrities valdyba.

— Iš Lietuvos gautas laiškas, kuriame tarp kitko rašoma, kad pas mus ši vasara buvo labai bloga. Gegužės mėnesio pradžioje užėjo tokie dideli karščiai, kad kokią savaitę laiko nežinojome kur nuo jų pasislėpti. O po ju oras atšalo ir naktimis prasidėjo šalnos. Vieną naktį termometras buvo nukritęs iki 5 laipsnių šalčio. Viskas nušalo. Obelys, vyšnios, agrastai ir serbentai jau buvo peržydėję, bet nuo šalčių užsimezgusios uogos nušalo ir nubyrėjo. Taip pat nušalo bulvės, braškės ir kitokios daržovės. Šitą vasarą pas mus bus tuščia ir neturėsime nei daržovių, nei vaisių.

SKAITYK KAIMYNĄ
NAUJIENAS
IR TEGYK GERĄ
Lietuviai taipgi perka ir parduoda ir progas mažino tiktai per
NAUJIENAS

PUSMEČIUI 60 DOLERIŲ
(10/20/5/UM)
Pensininkams automobilių
APDRAUDA
Amžius 62—80
J. BACEVIČIUS 778-2233

AL. IR IGNAS
TAISOME
VISOKIUS AUTOMOBILIUS
Greitas ir sąžiningas darbas, kaina nebrangi.
Telefonuoti 778-9523 — TEXACO
58-tos ir Western Avenue kampas

NAMŲ ĮKAINAVIMAS
NEMOKAMAI
Turime pirkėjus.
J. BACEVIČIUS
Tel. 778-2233

LIETUVIS
DAŽYTOJAS
4612 S. Paulina St.
(Town of Lake)
Dažo namus iš lauko ir iš vidaus.
Darbas garantuotas.
Nuo 5 iki 8 val. vak.
skambinti YA 7-9107
STASYS ŠAKINIS

HELP WANTED — FEMALE
Darbininkių reikia

DUNKIN DOUGHNUTS
104th & Western
Now hiring 2 Night Girls
11:00 P. M. — 7:00 A. M.
Apply 12 noon to 3:00 P. M.
Must speak English.

HELP WANTED — MALE
Darbininkų Reikia

FOREMAN WANTED
FOR 6 MAN FURNITURE ASSEMBLY SHOP.
Career opportunity.
Good starting salary, plus company benefits. Call
446-0773

RENTING IN GENERAL
Nuomos

IŠNUOMOJAMAS 5 KAMBARIŲ kilimais išklotas butas 2-me aukšte Marquette Parko apylinkėj už 200 dol. per mėnesį. Tel. HI 5-3452.

IŠNUOMOJAMAS 6 KAMBARIŲ BUTAS. 6431 So. Richmond Ave., tik suaugusiems ir be įnamių.

IŠNUOMOJAMAS 6 kamb., 3 mieg. apšild. butas II aukšte Ciceroje. Šaldytuvas, krosnis, kilimai. Suaugusiems arba pensininkams. Kaina $125. Telef. 656-6325.

IŠNOUMOJAMAS KAMBARYS 2-me aukšte su atskiru įėjimu Brighton Parke. Tel. LA 3-8944.

REAL ESTATE

REAL ESTATE FOR SALE
Namai, Žemė — Pardavimui

PASKOLOS PERKANT NAMUS, DAROMOS ILGIEMS TERMINAMS IR ŽEMAIS NUOŠIMČIAIS MĖNESINIAIS IŠSIMOKĖJIMAIS
DĖL VISŲ INFORMACIJŲ, KREIPKITĖS Į
MUTUAL FEDERAL SAVINGS
PETRAS KAZANAUSKAS, Prezidentas
2212 W. Cermak Road. Chicago, Ill. VIrginia 7-77

BUTŲ NUOMAVIMAS
NAMŲ PIRKIMAS - PARDAVIMAS — VALDYMAS — NOTARIATAS — VERTIMAI.
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
J. BACEVIČIUS — BELL REALTY
INCOME TAX SERVICE
6455 So. Kedzie Ave. — 778-2233

MŪRINIS BUNGALOW ant 43' sklypo. Centr. šildymas. 64-ta ir Whipple. Nebrangus.

2 BUTŲ po 4½ kamb. 17 metų. 30' sklypas. Centrinis šildymas kiekvienam butui atskirai. Tik $43,000.

4 BUTŲ: 2 po 4, 2 po 3 ir 3 kambariai sklepe. 2 auto garažas. Centrinis šildymas. Geros pajamos, gera gyventi vieta.

10 BUTŲ MŪRAS. Naujas šildymas. Geros pajamos. Dideli kambariai.

ŠIMAITIS REALTY
Insurance, Income Tax
2951 W. 63rd St. Tel. 436-7878

73-RD & MAPLEWOOD
2 flat brick, 5 rooms each. Building is extra clean. New roof, new heating system, newly decorated, 2 car garage.
Price $38,500.
For further information call
H. MACHNICKI 735-5700.

MŪRINIS 5½ KAMB. 22 metų. Geras ir nebrangus. Prie 71 ir Richmond Ave. Brokerio telefonas PR 8-6916

SAVININKAS PARDUODA
mūrinį namą su 4 miegamaisiais, 3 tualeto kambariais, įrengtu rūsiu ir baru jame. Centrinis oro kontroliavimas, naujas garažas. 1½ bloko nuo Marquette parko, arti mokyklų, 72-ros ir Kedzie apylinkėje.
Tel. 778-5488.

KITUR IŠSIKELIANTIS SAVININKAS
turi skubiai parduoti Tinley Parke esanti gražų namą su dideliu sklypu. Daug medžių ir vaismedžių.
Skambinti
532-6241

ČIA VERTINGAS DOLER

8 BUTŲ MŪRAS, naujas gazu dymas, nauja elektra, alumin. la $15,000 metinių pajamų. Arti n $71,700.

2 BUTŲ TVIRTAS MŪRAS ir garažas. Šviesūs 2x6 kamb. Pojlsio kambariai sausam beism prie parko. $27,800.

LIUKSUS 10 METU MŪRO dencija. 3 miegamieji, 2 vonios, petai, beismanto gražumėlis. Ka nis 40 pėdų lotas. 2 auto mūro ražas. Arti Kedzie prie Nabisco $37.650.

1½ AUKŠTO, 18 metu mūras, tai. 2 auto garažas. Arti mūsų. verčia atiduoti. $33.500.

MODERNUS 6 KAMBARIU 6 mūras, liuksus didelis, šviesus ka nis namas. Platus lotas. 2 auto ro garažas. Tinka šeimai skoni gyventi. $39.000.

2 AUKŠTU MŪRAS, puikūs kamb. butai ir 2 kamb. sausam mante, naujas gazu šildymas. G garažas. Arti mūsų. $26.500.

PLATUS LOTAS su garažu. Maria High. Pigus. $5.900.

PUIKUS MŪRAS — 3 butai ir sto krautuvė su inventorium. tuščias lotas. 2 auto mūrinis gar Brighton Parke. Šeimos nelaimė čia parduoti viska už $26.750.

PUIKUS 5 KAMB. 15 metu Mi Arti "Cool Aid" ir mūsų ofiso $24.900.

VALDIS
REAL ESTATE
2625 West 71st St. Tel. RE 7-72

BUTŲ NUOMAVIMAS, ĮVAIR DRAUDIMAI NAMŲ IR NEKIL JAMO TURTO PIRKIMAS, PARDAVIMAS.
BALYS BUDRAITIS
BUD'S REAL ESTA
4369 ARCHER AVE., CHICA
TEL. — 254-5554

BUILDERS AND CONTRACTO
Namų Statyba ir Remontas

HEATING CONTRACTOR
Įrengiu mieste ir užmiesty nauju perstatau senus visų rūšių namo šildymo pečius, air-conditioning, dens boilerius ir stogų rinas (gutt Dirbu greit, sąžiningai ir garantu
DOMAS ŽUKAUSKAS
4444 So. WESTERN AVE.
Chicago, Ill. 60609. Tel. VI 7-3

HOME INSURANCE
Call: Frank Zapolis
3208½ W. 95th St.
GA 4-8654

DĖMESIO
62—80 M. AMŽIAUS VAIRUOTO
Tiktai $60 pusmečiui automobili
Liability apdraudimas.
Kreiptis:
A. LAURAITIS
4645 So. ASHLAND AVE.
523-8775

M. A. ŠIMKUS
Real Estate. Notary Public.
INCOME TAX SERVICE
4259 S. Maplewood. Tel. 254-74
Taip pat daromi vertimai, gimin iškvietimai, pildomi pilietybės pr šymai ir kitoki blankai.

Siuntiniai į Lietuvą ir kitus kraštus
P. NEDZINSKAS, 4065 Archer Av
Chicago, Ill. 60632. Tel. YA 7-59

TERRA
Brangenybės, Laikrodžiai, Dovanc visoms progoms.
3237 WEST 63rd ST., CHICAGO
Telef. 434-4660

Didžiausias kailių pasirinkimas
pas vienintelį lietuvį kailininką Chicagoje
NORMANĄ BURŠTEINĄ
Furs
Tel. 263-5826 (įstaigos) ir 677-8489 (buto)
185 North Wabash Avenue
2nd Floor Chicago, Ill. 60601

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBĖS
Pardavimas ir Taisymas
2646 WEST 69th STREET
Telef.: REpublic 7-1941

REMKITE TUOS BIZNIERIUS, KURIE GARSINASI "NAUJIENOSE"

◆ Visų rūšių namų apšildymo specialistas JOHN PUCETA. Telefonas 925-4661. Sk.

◆ Elektros įvedimai, pataisymai. Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesčiuose. Dirbu greit, garantuotai ir sąžiningai.
Klaudijus Pumputis,
4358 So. Washtenaw Ave.
Tel. 927-3559.
(Pr).

◆ Pasakyti tiesą šiais laikais yra pats svarbiausias reikalas ir būtiniausias uždavinys. Dėl tiesos ir teisybės Naujienos niekuomet nebijojo ir nebijo konfrontacijos, nors dabar daug kas nori įvesti madą, kad bendradarbiavimas su sovietais yra patriotinis aktas, paliekant su jais konfrontaciją pavergtiesiems... Naujienos buvo ir yra už demokratiją ir toleranciją. Deja, jos negali toleruoti Lietuvos okupacijos tolerantų ir palikti įvairių tipų bendradarbiautojus visiškoje laisvėje. Todėl šio pasimetimo ir iliuzijų politikos laikotarpiu Naujienos yra būtinos kiekvienam lietuviui. Reikia prisidėti prie sąjūdžio jubiliejiniais metais padvigubinti skaitytojus. (Pr).